

अभियान

साप्ताहिक

ABHIYAN WEEKLY
abhiyanweekly40@gmail.com

वर्ष : ३७ / अंक : २० / २०७६ संसिर २७ गते शुक्रबार / 13 Dec., 2019 / मूल्य रु. १०/-

साग खेलको प्रगतिमा पूर्वराजा ज्ञानेन्द्र खुसी

काठमाडौं। सागमा नेपालले ५१ स्वरूपदक जितेर कीर्तिमान कायम गरेपछि यो उपलब्धिबाट पूर्वराजा पनि खुशी भएका छन्। पूर्वराजा ज्ञानेन्द्रले वक्तव्य नै प्रकाशित गरेर सागको परिणामले अत्यन्त खुसी लागेको जनाउ दिएका छन्।

वक्तव्यमा उल्लेख छ- दक्षिण

एसियाली खेलकुद (साग) मा नेपालले हासिल गरेको सफलताले आफू खुसी भएको बताएका छन्। सत्रलाई बधाई दिएका छन्। आगामी दिनमा पनि खेलकुद क्षेत्रमा

>>> बाँकी ८ पेजमा

हालीलाई www.abhiyanonline.com.np गा पनि पढ्न सकिन्छ।

विद्यार्थीमाथि प्रहरीको ज्यादती

काठमाडौं। बाँकेको कोहलपुरमा एक ट्रकले स्कुले विद्यार्थीलाई किचेपछि उत्पन्न भएको विवादमा प्रहरीले भिड नियन्त्रण गर्न भन्ने चलाएको रबरको गोलीले केही विद्यार्थीहरू घाइते भएका छन्। एक स्कुले विद्यार्थीलाई ट्रकले किचेपछि विद्यार्थीहरू त्यस्तो विरोधमा उत्रिएका थिए। यो घटना गत आइतबारको हो। प्रहरीले सरौं राशउण्ड रबर बुलेट, हवाई फायर र अशुरगाँह समेत प्रहार गरेको थिए। प्रहरीको ज्यादतीको विरोध गर्ने विद्यार्थीहरूलाई गोली प्रहार गरेर प्रहरीले आफ्नो कर्तव्य र दायित्व समेत भुलेको छ। घाइते भएका विद्यार्थीहरू मध्येका ६ जनालाई लितपुराको वि एण्ड वि अस्पतालमा उपचार गरिए छ भने अन्य घाइते

>>> बाँकी ८ पेजमा

राष्ट्रियसभाको निर्वाचन माघ ९ मा

काठमाडौं। आगामी फालुन २० गते राष्ट्रिय सभाका ९१ सांसदहरूको पद रिक्त हुने भएपछि निर्वाचन आयोगले माघ ९ गते निर्वाचन गर्न तयारी आगाडि बढाएको छ। प्रथेक दुई, चार वर्ष र ६ वर्षमा राष्ट्रिय सभामा एक चौथाई सदस्यहरूस्को पदावधि समाप्त हुने सम्बैधानिक व्यवस्था रहेको छ। राष्ट्रिय सभामा ५६ जना सांसदहरू चुनिएर आउने र ३ जनालाई सरकारको सिफारिसमा राष्ट्रपतिले मनोनित गर्ने सम्बैधानिक व्यवस्था रहेको छ।

राष्ट्रिय सभाका ९१ जना सांसदहरूस्को दुई वर्ष >>> बाँकी ८ पेजमा

अखियारमित्रै भ्रष्टाचारीहरूको सेटिङ

राज्यमन्त्री दुगडका अगाडि मन्त्री भट्ट निहिर

काठमाडौं। मुलुकमा यति बेला भ्रष्टाचार बढेको छ। नेपाल कम्प्युनिष्ट पार्टी नेतृत्वको केपी ओली सरकारले भ्रष्टाचारलाई नियन्त्रण गर्न कुनै काम गर्न सकेको देखिएको छैन। प्रधानमन्त्री ओलीले आफूपनि भ्रष्टाचारमा सहभागि नहुने र अरुलाई पनि भ्रष्टाचार गर्न नदिने अधिव्यक्ति दिएपनि प्रत्येक दिन अखियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले घुस लिंदालिंदै सरकारी कर्मचारीहरूलाई पक्राउ गर्नुले प्रष्ट हुन्छ भ्रष्टाचार बढवो

दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको प्रमुख आयुक्त र आयुक्त हुने भएकाले भ्रष्टाचारको जालो त्यहींबाट सुरु हुन्छ। सरकारका तहमा पुगेका व्यक्तिहरू नै अखियार

गरेका हुन्छन्। उनीहरूले प्रत्यक्ष रूपमा कर्मचारीहरूलाई चिनेका हुने र आपूरु अखियारमा पुगेपछि आफूले चिनेका सरकारी कर्मचारीहरूलाई नै अखियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगमा काजमा लैजाने भएकाले भ्रष्टाचारलाई नियन्त्रण गर्न कठिनाई हुत्पन्न भएको छ। पछिल्लो समयमा अखियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगमा बसेर अन्यन्त सरुवा भएका व्यक्तिहरू नै भ्रष्टाचारमा सलग्न हुने गरेको पक्राउ परेका कर्मचारीहरूको नाम हेरेमा प्रष्ट हुन्छ। सरकारका सचिव रहेका दीप बस्तेत अखियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगका आयुक्त र प्रमुख आयुक्त बने अहिले उनीमाथि समेत भ्रष्टाचार गरेको आरोप लागेको छ भने सरकारी विकल प्रथम श्रीमान रहेका राजनारायण पाठक अखियारको आयुक्त भए उनीमाथि समेत भ्रष्टाचार गरेको आरोप लागेको छ। उनले आरोपलाई स्वीकार गरिसकेका छन् यी सबै कारणहरूले गर्दा प्रष्ट हुन्छ

>>> बाँकी ८ पेजमा

अखियारले आतंक मच्यायो : पौडेल

अखियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले आतंक मच्याएको आरोप लगाएका छन्। अखियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको कारण समृद्ध देश बनाउन र सुशासन कायम गराउन बाधा पुगेको भन्दै दुनियालाई हसाउने कार्य गरिरहेका छन्। प्रदेश नं. ३ का मुख्यमन्त्री पौडेलले प्रदेश नं. ३ को राजधानी तोक्ने विषयमा पटक पटक भुट्ट बोदै आएका छन्। अब १५ दिन एक महिनामित्रमा राजधानी तोकिन्छ भन्दै आएका भएपनि दुई वर्षसम्म प्रदेशको राजधानी तोक्ने नसकेका पौडेलालाई राजधानी तोक्ने पनि अखियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग नै बाधक बन्नो कि?

केही दिन पहिला अखियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले स्थानीय तहमा बेथिति बढेको, भ्रष्टाचार बढेको भन्दै स्थानीय तहलाई ६१ बुँदे निर्देशन आदेश जारी गरेको थिए। स्थानीय तह भ्रष्टाचारका अखडा बनेका समाजहरू प्रकाशित भएपछि अखियारले ६१ बुँदे निर्देशन जारी गरेपछि स्थानीय तहका प्रतिनिधिहरू रुप्त बनेका भएपनि सेवाग्राहीहरू भने खुसी भएका छन्। अहिले त्यही

>>> बाँकी ८ पेजमा

भ्रष्टाचारमा सानालाई ऐन ठूलालाई चैन

काठमाडौं। मुलुकमा भ्रष्टाचार बढिरहेको बेला उपप्रधान एवं रक्षामन्त्री इश्वर पोखरेलले भ्रष्टाचारमा सलग्न कस्लाई पनि नाशेड्ने उद्देश गरेका छन्। पोखरेलले अखियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगद्वारा हालै आयोजित भ्रष्टाचार विरुद्धको अन्तर्राष्ट्रिय दिवसको उपलक्षमा आयोजित कार्यक्रममा उत्त कुरा बताएका हुन्। प्रधानमन्त्री र मन्त्रीहरूले जातियुक्त भ्रष्टाचारमा कमी आउन सकेको छैन। अखियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले दिनहाँ सरकारी कर्मचारीहरूलाई घुस लिंदालिंदै पक्राउ गर्ने गरेको हुनाले भ्रष्टाचारमा कमी नआएको प्रमाणित हुन्छ।

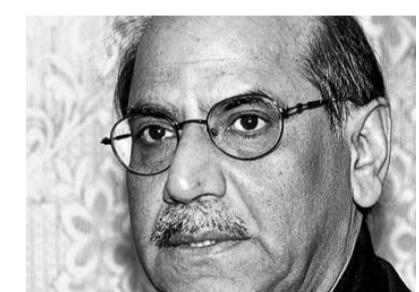
सम्बैधानिक रूमपा भ्रष्टाचार नियन्त्रण गर्ने प्रमुख उद्देश्यका साथ गठन गरिएको अखियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले

>>> बाँकी ८ पेजमा

श्यामशरणको गायत्रीमन्त्री

काठमाडौं। सुरुमा नेपालविज्ञ मानिएका एसडी मुरीले नेपाली पार्टीहरूलाई धक्काएर। कालापानी, लिमियाधुरा, लिपुलेकका बारेमा अन्धराष्ट्रवादका रूपमा भारतविरोधी नाराजाजी गरेर नोक्सानी पार्टीहरूलाई नै हुने बताए। सर्वसाधारण विद्यार्थी, सतारुद र विपक्षी दलहरू तथा नागरिक समाजका विभिन्न तपाले भारतीय अतिक्रमण विरुद्ध ठूलै हल्लाखल्ला गरेर नेपाली

>>> बाँकी ८ पेजमा

www.prabhubank.com

PRABHU ASHIRBAD SAVING

Prabhu आशिर्बाद Saving
अग्रजको आशिर्बाद सम्हालेर राख्नुस्

५.५%
द्व्याजदर

०/-
न्यूनतम
ग्राहक

निःशुल्क
डेविट कार्ड

समर्थन रहने जनाएका थिए। तर सरकारले आजसम्म त्यस विषयमा भारतलाई नोट पठाउन कार्यबाहेक अन्य केही गरेको देखिएको छैन।

सीमा अतिक्रमण जस्तो गम्भीर विषय समाधानका लागि परराष्ट्रमन्त्री, सचिव र मन्त्रालयले ठोस कदम चाल्नुपर्ने बेलामा परराष्ट्रमन्त्री प्रदीप ज्ञावाली र परराष्ट्रसचिव शंकरदास बैरामी रूप भ्रमणमा गए। उनीहरू दुवै भ्रमणमा गएपछि सीमा विवाद स्वत अोरेलामा परेको थिए।

जानकारहरूका अनुसार सरोकारवाला सरकारलाई तत्काल कुट्टीतिक र राजनीतिक

सीमा विवादमा परराष्ट्र नै अन्योलमा

काठमाडौं। दक्षिणी छिमेकी मुलुक भारतले आफनो राजनीतिक नक्सामा नेपालको केही भू भागलाई समेतर नक्सा प्रकाशित भएपछि त्यसको निरावधि भएको थिए। अतिक्रमित नेपाली भूमि कालापानी र लिपुलेकको चर्चा हुन थालेको महिनामित्र नेपाली विविसका निकास निकाल सकेको छैन। यस विषयका बारेमा प्रधानमन्त्री ओलीले सर्वदीय बैठक बोलाएका थिए। बैठकमा सहभागि भएका सबै राजनीतिक दलहरूले सरकारलाई तत्काल कुट्टीतिक र राजनीतिक

माध्यमद्वारा समस्याको समाधान निकाल आग्रह गरका थिए। सीमा विवादको बारेमा सरकारले गर्ने हरेक निर्णयहरूमा राजनीतिक दलहरूको

>>> बाँकी ८ पेजमा

CPEC Aims Broader Regional Connectivity

M Roshan

DR Linden was a Dutch social scientist who carried out extensive research on Karachi's low income settlements and produced several research papers on urban planning. His work presented the transformation and evolution of Karachi, challenged traditional development concepts including those presented by the international donor agencies. He argued that the failure of various governments to understand complex urban planning issues, such as growing population and the delivery of basic facilities, was primarily because of their lesser focus on humans and their relationships. Dr Linden's findings are based on 'practical wisdom' and need to be incorporated not only in Pakistan's urban planning but also in defining the strategic direction of large scale infrastructure projects such as the China-Pakistan Economic Corridor (CPEC).

In another conference, titled '21st Sustainable Development Conference', the former Finance Minister Mr Sartaj Aziz argued that CPEC is indeed a connectivity tool among citizens, ideas, think tanks, and public and private sectors. Based on the findings of the seminar on Dr Linden and 21st Sustainable Development Conference, two main story lines emerge that can strategically align Pakistan's regional connectivity direction in the post CPEC scenario: 'humans and their relationships' and 'diversity of ideas'. In addition, it is important to highlight that Dr Linden's work thematically challenges the traditional development and planning strategies of the international economic system through international donor agencies.

The International Economic System (IES) is a kind of global structure that operates the world economy. The major components

of this structure largely revolve around global production, global trade, global financial flows and global flows of productive resources. As the developed countries have advantage over these components, the IES appears to be inherently "materialistic" in its approach suggesting endowments based division of labour, free flow of productive resources between countries, free trade and stable global financial system. Pakistan's ongoing monetary woes are a kind reflection how various economic, institutional and geographical factors can put insurmountable pressure on developing countries.

Like the IES, the IPS also has a global structure governing the global production and international division of labor (IDL). The vital structures conditioning the global production system and IDL are bilateral and multilateral aid processes. The bilateral aid processes usually involve donor countries/group of countries and non-government organizations. The multilateral aid processes are generally supervised by international agencies such as the International Monetary Fund (IMF) and the World Bank. Furthermore, the Global Production System (GPS) refers to 'which countries produce what'. It also underlies the pattern of global trade. The GPS is, therefore, the reflection of the IDL. The Marxist school of thought observes that the IPS is dominated by the developed countries where resources and flows of production activities serve the interests of these countries. Thematically, Dr Linden's findings also float similar arguments in the context of urban planning and regional development. Pakistan's request to the IMF for a bailout package is, accordingly, very much in line with the operational dynamics of the IES and the IPS.

The international economic organizations may, therefore, need necessary regional connectivity and economic integration so that the member countries could successfully become part of global private property-based, competitive, free market system. However, such integrations must incorporate the local and practical challenges of the member countries as reflected in the above storylines. Regional connectivity is one of the long term measures that can help Pakistan drastically increase its exports alongside ensuring a respectable economic growth rate. It has traditionally been asserted that economic growth is largely a function of investment in physical and human capital. Several factors, better termed as 'deep determinants of economic growth', such as infrastructure, roads, railways, technological progress, education, IT improvements, and macroeconomic balance also remain crucial for achieving economic growth and productivity. In addition, combining these factors with the earlier identified storylines require a strategic transformation towards humans, their relationships and diversity of ideas. Such a strategic combination will indeed innovate and modernize the regional products, their supply chain and regional entrepreneurship for the member countries.

In this regard, Pakistan has got two main options for regional integration. One is on its Eastern side that can meaningfully integrate the member countries of the South Asian Association for Regional Cooperation (SAARC). Addressing the 21st Sustainable Development Conference, the Federal Minister for Railways Sheikh Rasheed Ahmad invited India to join CPEC which is positive sign. However, India-Pakistan rivalry is still the biggest hurdle in this

regard. On the Western and Southern sides, it can integrate with the Economic Cooperation Organization (ECO) member countries. On the Northern side, it is already connected with China through CPEC. In the post CPEC scenario, effectively connecting Pakistan with Iran and Turkey on its Western side along with regional connectivity with Afghanistan and Central Asian Republics (CARs) is a strategically crucial step. In one of our earlier articles ("Beyond Gwadar", Daily Times, Nov 1, 2018), we discussed the proposal to connect Pakistan with Saudi city Jizan through Gwadar-Oman under water tunnel or bridge in line with the Saudi Vision 2030. Such connection should primarily focus on enhancing long term economic growth and productivity by placing specialized focus on humans, their relationships and diversity of entrepreneurial ideas among the regional population.

Following the story lines, Pakistan's regional connectivity with the ECO countries should primarily focus on both energy and non-energy trade. It is because the Saudi Vision 2030 places greater focus on non-oil economic growth prospects by acting as a hub among Europe, Africa and Asia. In this perspective, Pakistan needs to formally harmonize its regional connection policies with the plans and strategies of the ECO countries Afghanistan, Azerbaijan, Iran, Kazakhstan, Kyrgyz Republic, Tajikistan, Turkey, Turkmenistan, and Uzbekistan in the post CPEC scenario. A similar harmony with the Saudi Vision 2030 should also be achieved. Making strategic

regional connectivity with the ECO countries and Saudi Arabia through CPEC will practically make Pakistan an economic hub among Europe, Africa and Asia. It will strengthen cultural diversity and religious pluralism in Pakistan thus enhancing people to people interaction, enhancing their mutual relations, and introducing a diverse culture of entrepreneurial innovation and ideas. Regional connectivity with the ECO countries through CPEC will inherently challenge the long standing status quo on economic, social, spatial, and religious fronts.

The bi-directional approach focusing on 'humans and their relationships' and 'diversity of ideas' may prove to be 'deep and critical determinants of long run economic growth' for Pakistan challenging the traditional economic interests of the IES and the IPS. In the wake of these developments, Pakistan's cultural and religious population balance may experience diversity. However, it will not be disadvantageous to Pakistan's long term political and economic interests. Let's be reminded that under-development is a kind of low level equilibrium trap where the paucity of resources holds up development. Pakistan needs a kind of quantum leap to prepare for the economic take-off stage in the region. Regional connectivity with the ECO countries and Saudi Arabia, through CPEC, can prove to be decisive catalytic factor in achieving long term economic growth inherently focusing on people and their relationship alongside encouraging diversity of economic, political, social and business ideas.

"स्वास्थ्य, प्रतिष्ठा र विकासका लागि सरसफाई"

खुला दिसामुक्त क्षेत्रको दिगोपना र पूर्ण सरसफाई अभियानलाई प्रभावकारी बनाउन तपसीलका क्रियाकलापहरूलाई प्रवर्द्धन गरौः

- चर्पीको नियमित प्रयोग गरौँ, गराऊँ ।
- सार्वजनिक र संस्थागत शौचालय निर्माण, संचालन र व्यवस्थापन गरौँ ।
- दिसा धोएपछि खाना खानु र खुवाउनु भन्दा अगाडि पछाडि साबुन पानीले हात धोऊँ ।
- ताजा, सफा र पकाएका सुरक्षित खानेकुरा खाऊँ ।
- सफा र सुरक्षित पानी पिऊँ ।
- घर आँगन र टोल छिमेकको वातावरण सफा बनाउन हामी सबै आ-आफ्नो क्षेत्रबाट अगाडि बढौँ ।
- पूर्ण सरसफाईको सामाजिक अभियानमा सहभागी होऊँ ।

नेपाल सरकार

खानेपानी मन्त्रालय

खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन विभाग

पानीपोखरी, काठमाडौं

Every game. Everything about the game.

साबै एवेल

www.sabaikhel.com

/sabaikhel

info@sabaikhel.com

@sabaikhel

For Advertisement: sabaikhel@gmail.com

सीमा समस्या अन्तर्राष्ट्रियकरण नगर्न भारतको दबाव

• राजन कार्कि

rajan2012karki@yahoo.com

लोकप्रतिनिधिले केही बोल्छन् । सरकार ती भूमि नेपाली हो भनेर मौनब्रतमा छ । सवैधान अर्थात् संवैधानिक र राज्यसञ्चाल चुइँकक बोल्दैन ।

चिच्याउँछन्, बोल्छन्, युवाहरू । हरेक पार्टीका युवाहरू सडकमा अतिक्रमण विरुद्ध बोलिरहेका छन् । चर्का नाराबाजी गरिरहेका छन् । नेपाली भूभागबाट भारत फिर्ता जाउ भनिरहेका छन् । राप्रापादेखि नेमकिपासम्मले अतिक्रमणको बिरोध गरेका छन्,

नेमकिपाले पार्टीस्तरमा भारतीय दूतावासमा

अतिक्रमणविरुद्ध बिरोधत्र बुझाएको छ ।

सीमा अतिक्रमणविरुद्ध सडकमा चर्का नारा लागेका छन् । यो त भोट र ख्याति खपतका लागि मात्र रहेछ । सरकारले राजनीतिक, कूटनीतिक र कानूनी माध्यमबाट युमेको नेपाली भूमि फिर्ता त्याउन र नेपालको नक्सा यो हो भनेर जनतालाई देखाउन सकेको छैन । यसअर्थमा असफल हुन्युगेको छ । प्रतिगमनकारी देखिएको छ । जुन संविधानले सीमा बचाउन सक्दैन, जनआवाज सुन्दैन, त्यस्तो संविधान र संवैधानिक पद्धति असफल नै हो ।

१९०३ साल असोज १ गते कोतपर्वमा ६० जनाको लाशमा टेको सत्ताको शिखरमा पुनर सफल भएका थिए जङ्गबहादुर । इष्ट इष्टिया कम्पनीले उठाएको व्यक्ति थिए जङ्गबहादुर, जसले १०४ वर्षमम्ब लोकतान्त्रिक नेपालको सूर्योदय हुन दिएन । भारतको शासन अप्रेजले छाडे पनि अप्रेजको तालिमप्राप्त भारतीय शासकहरूले नेपालाई शासन दिएर मार्न थाले । मोहनविक्रम रिहाको अनुसार भारतले नेपाललाई सके सिंगे खान्छ, नसको यसैगरी किस्ताकिस्तामा खान्छ । एकजना कमरेड यसरी कामजरो आउने सत्य बोल्छन्, १० हजार जनताको लाशमाथि टेको बनेको सर्वद्वारा को सरकार चलाउन सत्तामा भएका कमरेडहरू भारतीय हाजोला चुसरे जे खायो पचायो गरिरहेका छन् ।

नेपालको लुम्बिनीमा जन्मेका बुद्ध भारतको कुशीनगरमा बित्तोको हजारी वर्ष भए पनि उनको पुनर्जन्म हुनसकेको छैन । नेपाल बुद्ध र जङ्गबहादुर दुबैको इतिहास भएको देश हो । प्रयाण्डजस्ता नेताको मुख्यबाट यो देशमा कि बुद्ध जन्मन्थ कि जङ्गबहादुर ?

लोक संसद छ, लोकप्रतिनिधि बहस्त्रन् ।

संविधान छ, सरकार छ । राष्ट्र चलाउने

लोकाधार यिनै हुन् । न संसद बोलाइन्छ, न

भन्ने सुनिएको थियो । कम्पुनिष्टलाई बुद्ध भन्ने मिल्टैन, जङ्गबहादुर पनि भन्न नसुहाउने भयो । अप्रेजके धापमा चलेका भए पनि जङ्गबहादुरले सीमा त साबुत राखेका थिए । अप्रेजके धनले जङ्गेपिलर त ठड्याएका थिए । यी कम्पुनिष्टहरू त दयाका पात्र लाग्नन् ।

निष्ठा नभएको नेता 'राजनेता' बन्न सक्दैन । नैतिकता नभएको व्यक्तिलाई असल नागरिक मान्न शक्दैन । जनता आज पनि शान्ति र समुन्नति, सुख र समानताको शालिग्राम भेटिने आशामा राजनीतिको कालीगण्डकीको किनार कुरिरहेका छन् । अलो धरहराबाट शान्तिको विगूल बज्ञा र सुन पाइएला भन्ने जनताको कानमा जनताकै चिक्कारमात्र ठोकिरहेको छ । नेतागण न सचिवाका छन्, न राजनीतिमा शुद्धीकरण नै भएको छ । राजनीति त राजधानीको मलमूत्र बगाउने दुकुच्चा पौ बच्यो ।

एकपटक टोनी हेगल भनेका थिए- नेपाल सुनको थालमा दालभात माँने देश हो । इजरायलका मन्त्री आएर नेपाल हेरेपछि फर्कने बेलामा भनेर नेपाल वरप्रकारले धनी देश हो । नेताहरूमा नैतिकता नभएर कंगाल बन्न बाय रहेछ । जनयुद्धको कालोबादल, जनान्दोलनको सफलताको १३ वर्षपछि पनि फाटेन । अन्योल र अराजकता भन-फन फैलिए गएको छ । नेपालको छाडि विश्वमञ्चमा मैल्डै गएको छ । नेपाल हृकैनहरू नेपाली हुन् कि मालिकले पालेका भेडाबाट ? छुट्याउन सकिन्न । राष्ट्रिय जनमोर्चाका नेता चित्रबहादुर केसीले सासद भार्कै बेलामा ठोकुवा गरेका थिए- ससद भै डीगोठजस्तो भयो । भेडीगोठले युमेको सीमा कसरी बचाउँछ ? सडकमा लागेको उम्मीदी नाराबाजी र बुझाएको विरोधपत्र सुनेर लुटाहाले लुटेको सम्पति फिर्ता गार्छ ? नेपालले बोल्नुपर्छ, प्रमाणसहित बोल्नुपर्छ । भारतवाङ्ग वार्ता गर्नुपर्छ, प्रमाण बजारेर वार्ता गर्नुपर्छ । १९७६ मा सुन्धाली सचि गर्ने र १९४७ मा भारत स्वतन्त्र भएपछि नक्सा बनाउने पनि बेलायत नै हो, बेलायतलाई साक्षी बकाउनुपर्छ । राष्ट्रसंघलाई जानकारी दिनुपर्छ र परिएर अन्तर्राष्ट्रिय अदालतमा न्यायको गुहार लगाउनु पर्छ ।

मस्त निदाएको बहाना गर्ने सरकार

बूँझाउने जनताले हो । दूतावासमा विरोधपत्र होइन, सीमा कति हो भनेर रिंहदरवार धेर्नुपर्छ, बोल बाय पार्नुपर्छ । जनआवाज नसुन्ने सरकारको कान जनआवाजको फिरले खोल्नुपर्छ ।

लोकन्त्रमा लोक सार्वभौम हुन् । शासक लोकप्रतिनिधिका रूपमा रहने हो । लोकको आवाजको प्रतिव्याप्ति गर्नुपर्छ । लोकआवाज नसुन्ने, राष्ट्रको सुरक्षाको पहरेदारी गर्न नसक्ने लोकतन्त्र हुनसक्दैन । आफ्ना मान्यताहरू लोकको खपरसा बज्ञारेर परम्परा अलोकतन्त्र हो । भ्रष्टाचार, अनियमितता, राष्ट्रधात र दण्डहीनता लोकनेता नामधारीहरूको विशेषता बनेको छ । भ्रयालढोकामा लोकतन्त्र लेखेको पर्दा हात्वमा वाँ अँखामा लोकतन्त्रिक चस्मा लगाउँदैमा वाँ अँखामा लोकतन्त्र सुन्दर हुने होइन रहेछ । लोकतान्त्रिक हुन लोकतन्त्र गरिमा पालना हुनुपर्छ । १९४० मा एउटा हातमा तराजु र एउटा हातमा बाइबल च्यापेर भारत पसेको अप्रेजले १९४७ सम्म भ्रुकुमत चलायो ।

भारतलाई गुलाम महान आरोग्य शाह नेपाल निर्माण क्रममा थिए । पृथ्वीनारायण शाहको आक्रमणको भनक याएका कान्तिपुरका राजा जयप्रकाश मल्लले कलकत्ता पुगेर अप्रेजसँग सैनिक सहायता माँगे । १९६७ मा जयप्रकाशलाई मदत गर्न आएको अप्रेज शासनको भारतीय फौजलाई पृथ्वीनारायण शाहले सिन्धुलीगढीबाट पर्ने दिएनन् । घमासान युद्ध भयो । २४ सय अप्रेजको फौजमध्ये १६ सय मारिए, बाँकी भारतलिरे भागे । अप्रेजको मनमा दबेर रहेको त्यो रिस अप्रेजले १८९४-१९१६ को युद्धमा नेपाली फौजलाई पिउने पानी रोकेर फेयो र सुगौली सन्धि गर्न बाय पाच्यो । किला कॉंगडाको नेपालाई खुम्चाइयो । त्यो नेपालको भूभागलाई पनि वर्तमान भारतले २०६५ साल जेठ १५ गते राजतन्त्र समाप्त पारेर र नेपाली नेताहरूलाई लोभलालचमा फसाएर चापाउन थालेको छ ।

राजतन्त्र फालेर नयौ नेपालको सूर्योदय हुन्छ भनेर भ्रम छर्नहरूले नेपालको शासनमा भारतको उदाय पो गराए । नेताको स्वार्थन्धताका कारण नेपाल सन्निवाथको रोगी बनेको छ ।

देश बाँचे स्वाभिमानले हो । देशका

नेताहरूमा स्वाभिमान मर्दे गएको छ ।

सबैले जानैपनेस सत्य के पनि हो भने भारतमा महात्मा गान्धीले टाई र सूर्टलाई मिल्काएर खाद्याको लगौटी कर्ने अहिसासक आन्दोलनमा निस्केपछि कहिल्ये सूर्य नअस्ताउने बृटेन राज्यको सूर्य भारतबाट अस्तायो । यो सन १९४७ अगस्त १५ को घटना हो । भारतको यो स्वतन्त्रताका लागि नेपाली वीरहरूले रागतमात्र होइन, ज्यान पनि दिएका छन् । भारतले त्यो गुणको बदल नेपाली भूमि अतिक्रमण गरेर बैपुनी देखिएको छ । भारत सर्प हो, नेपालीले सर्पलाई दुध पिलाएका रहेछन् । कहिले परतन्त्रमा नफसको नेपाल परतन्त्रमा मुक्त भएको भारतको चक्रव्युहमा फर्माए, भारतले सिर्जना गरेको नागपासमा अठिउदै र जकडिउ गयो । लोकतान्त्रिक नेपाल भारतको ऐठनमा छ । नेपालको सामाजिक, राजनीतिक, सांस्कृतिक, आर्थिकलागायतका हरेक बेत्रमा यति डरलादो भारतीय दबदबा बढाउँदै गएको छ कि नेपाल स्वतन्त्र राज्य हो भन्न सकिने अवस्थासमेत साँझुरिएको छ ।

नेता त लेण्डुप पनि थिए, मिर्जाफर र कीजिलिंग पनि नेता थिए तर तिनीहरू जननेता बन्न सकेनन् । इतिहासमा तीनीहरू राष्ट्रधाती नेता बन्न पुगे । हाम्रा नेताहरूमा लेण्डुपका धेरै गुणहरू मेल खान थालेका छन् । इतिहासमा भारतकी आइरन लेडी इन्दिरा गान्धीले सर्वोदय नेता जयप्रकाश नारायणमाथि इमर्जेन्सी कालमा लाठी नै बर्साइन् । सताले मान्छेलाई भ्रष्ट बनाउँछ । यो घटना जनतालाई पाच्य भएन र गान्धीलाई सत्ताबाट च्यूट पारिदै । नेपालको सार्वभौम राजतन्त्र र हिन्दुराष्ट्रमाथि अत्याचार गर्ने राजनीतिमा त्यो इतिहास दोहोरेने संकेतहरू देखिएका छन् । स्वाभिमान, ज्ञान र योग्यता नभएका व्यक्तिहरूका लागि राष्ट्रको गजार केही किलो सूनामात्र हो । राष्ट्रिय फण्डु दुई मिटर लुगाको धरोमात्र हो । अज्ञानीहरूलाई यो सत्य सम्भाने बुद्धिजीवीको खँचो छ ।

सरकार नै मौन बसेपछि सीमा गयो, देशी जान बेर छैन । यति कुरा जनताले बुभेर छिटोभन्दा छिटो चेताशील र विवेकीको सरकारका लागि जागरूक हुनजरूरी छ ।

विवेकीहीन कठपुतलीले देशभक्त नेपालीको स्वाभिमान मटियामेट घार्ने बेर छैन । अस्तु

साल्ट ट्रेडिङ कंपनी लिमिटेड द्वारा प्रवर्द्धित ग्राहक

<h

पद्थयौ हाती बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपथुहरू ध्वस्त पारे समाज ।

मन्यो ज्यूँदै त्यो जस्ले बिर्सियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मरेर पनि जस्ले समिक्षयो देशको माटो ।

कायर भरर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादुर भयर एकै पटक मर्न सकौ।

- अग्रियानवाणी

अभियान

सम्पादकीय

न्यायपरिषद् नै स्वार्थको सिकार

पछिल्ली समयमा राजनीति भागवण्डाका आधारमा सम्बैधानिक निकायदेखि निकायदेखि अदालतसम्म नियुक्ति गर्ने क्रम बढेपछि सबै क्षेत्रमा विकृति बढेको छ । सम्बैधानिक निकायहरूले समेत सन्तोषजनक रूपमा काम गर्न सकिरहेका छैनन् भने अदालतले समेत बेला बेलामा जनताको आक्रोश सहन परेको छ । सर्वोच्च अदालतमा हालै रित्त रहेको एक न्यायाधिश पदमा नियुक्ति पाउने आशामा न्यायाधिश नियुक्तिको सिफारिस गर्ने न्यायपरिषद्कै एक सदस्य पदम बैठिकले राष्ट्रपति समक्ष राजिनामा दिएका छन् । उक्त राजिनामा राष्ट्रपतिले स्वीकृत समेत गरिसकेकी छन् । न्यायपरिषद्को अध्यक्ष सर्वोच्च अदालतका प्रधानन्यायाधिश हुने सम्बैधानिक व्यवस्था रहेको छ । प्रधानन्यायाधिश चोलेन्द्र शमशेर राणाले तै न्यायपरिषद्को बैठकमा सर्वोच्च अदालतको एक रित्त न्यायाधिश पदम बैठिकलाई नियुक्ति गर्न प्रस्ताव गरेपछि विवाद उत्पन्न भएर न्यायपरिषद्को बैठक तै भाँडिएको थिए । न्याय परिषद्को एक पाटो मातिएको नेपाल बार एसोसिएसनले न्याय परिषद् सदस्यलाई न्यायाधिश बनाउनु नहुने कडा प्रतिवाद गरेपछि प्रधानन्यायाधिश राणा र बैठिकको सपना समेत तुहाएको छ । सविधान र न्याय परिषद् ऐनले न्याय परिषद्का पदाधिकारीलाई निकै जवाफदेही बनाएको भएपनि न्यायपरिषद्कै सदस्य न्यायाधिश हन खोज्नको रहस्य के ?

सर्वोच्च अदालत लगायत सबै तैहका अदालतमा न्यायाधिश नियुक्तिको लागि सिफारिस गर्ने न्याय परिषद आफैंमा उपल्लो स्तरको हो । उसको सिफारिस विना न्यायाधिश नियुक्त गर्न नसकिने व्यवस्था भएपनि त्यही परिषद्का सदस्य नै न्यायाधिश हुन खोज्नु दुर्भाग्य हो । न्यायापरिषद्लाई नियुक्तिको लागि सिफारिस गर्ने मात्र होइन सरुवा, सचेत, स्पष्टीकरण देखि बर्खास्त गर्ने अधिकार समेत रहेको छ । यस्तो अवस्थामा न्यायापरिषद्का सदस्य नै न्यायाधिश बन्न लिङ्ग गर्दै नियुक्तिका लागि हिँडनु कति सम्मको नैतिकता हो ? प्रधानन्यायाधिश राणाले समेत न्यायापरिषद्कै सदस्यलाई न्यायाधिश बन्न परिषद्को बैठकमा प्रस्ताव लैजानुले उच्च अदालतमा रहेका वरिष्ठ न्यायाधिशहरूमधि सर्वोच्च आउने बाटो बन्द गराउन खोज्नु हो । हाल सर्वोच्च अदालतमा एक न्यायाधिश रिक्त रहेको र यस भन्दा अगाडिको परम्परा अनुसार उक्त रिक्त पदमा उच्च अदालतका वरिष्ठ न्यायाधिशलाई नै नियुक्तिको सिफारिस गर्नुपर्नेमा न्याय परिषद्का सदस्यलाई नै नियुक्तिको लागि बैठकमा प्रस्ताव लैजानु अन्य न्यायाधिशहरूलाई न्याय दिन नसक्न नै हो ।

न्यायपरिषद्मा भागवण्डाका आधारमा बैट्रिक तत्कालिन माओवादी केन्द्रको सिफारिसमा नियुक्त भएका थिए । उनलाई परिषद् सदस्यमा नियुक्त गर्ने तत्कालिन माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहालले गरेका थिए । तत्कालिन नेकपा एमाले र माओवादी केन्द्र एक भएपछि अहिले फेरी तिनै दाहालको सिफारिसमा बैट्रिक सर्वोच्च अदालतको न्यायाधिश बन्न परिषद् सदस्यबाट राजिनामा दिएका र राजिनामा समेत स्वीकृत भइसकेको अवस्थामा फेरी उनी न्यायाधिश बन्न चाहिए तर उन्हेसों पारेसों उन्हेसों उन्हाले उन्हाले उन्हाले उन्हाले उन्हाले ।

लालायित हुत भनको पदक भोका हुबाहक अन्य कहा हुन सक्दैन ।
 प्रश्न व्यक्तिमात्र होइन न्यायपरिषद् सदस्यलाई नै सर्वोच्च अदालतको न्यायाधिश बनाउन न्यायपरिषद्का अध्यक्ष समेत रहेका सर्वोच्च अदालतका प्रधानन्यायाधिशले किंत चासो देखाएर र परिषद्को बैठकमा किं प्रस्ताव गरे भन्ने विषय तै महत्वपूर्ण रहेको छ । सर्वोच्च अदालतका तत्कालिन वरिष्ठ न्यायाधिश दिपकराज जोशीलाई संसदको सार्वजनिक सुनुवाई समितिले सर्वोच्च अदालतको प्रधानन्यायाधिश बन्न अयोग्य घोषणा गरेको थियो । सार्वजनिक सुनुवाई समितिमा नेपाल कम्युनिट टार्टिको बहुमत रहेको छ । त्यसै कारण जोशीलाई अयोग्य घोषणा गरिएको थियो । जोशीपछि प्रधानन्यायाधिश बन्ने रोल क्रममा रहेका राणा तै सर्वोच्चका प्रधानन्यायाधिश बन्ने । जोशी प्रधानन्यायाधिश बनेका भए राणाले तिन वर्ष मात्र प्रधानन्यायाधिश बन्न पाउने थिए तर जोशीलाई अयोग्य घोषित गरियो र राणालाई प्रधानन्यायाधिश बनाइयो । अहिले बैद्धिकले न्यायाधिश बन्न खोजेको रहस्य त्यसैमा लुकेको छ । नेपाल बारका वरिष्ठ सदस्यहरू समेत त्यसै भनिरहेका छन् । आफौलाई प्रधानन्यायाधिश बन्न सहयोग गरेका हुनाले तै राणाले बैद्धिकलाई न्यायाधिश बनाउन प्रस्ताव बैठकमा लगेपनि कानुनमन्त्री उपेन्द्र यादव र सर्वोच्चकै वरिष्ठ न्यायाधिश दीपक कार्कीले राणाको प्रस्तावलाई ठाडै अस्तिकार मिलिएका दबाएर राणा र दीपकको सामान भनिश्वर भाको छ ।

अस्वाकार गारादेका हुनाल रापा र बाढका सपता भत्तभुङ भएका छ ।
 न्यायाधिशको नियुक्ति कुनै चलखेल र पार्टीगत स्वार्थमा तभएर नैतिकता, योग्यता, क्षमता, विधि, विधान र प्रणालीबाट हुन्पर्दछ । एउटा व्यक्तिलाई न्यायाधिश बनाउंदा उच्च अदालतका अन्य न्यायाधिशहरूलाई मर्का पर्ने गरी सर्वोच्चमा न्यायाधिश नियुक्ति गर्न खोज्नु किमार्थ उचित हुन सक्दैन । त्यसैले रोलक्रम अनुसार उच्च अदालतकै न्यायाधिशलाई सर्वोच्च अदालतको न्यायाधिशमा सिफारिस गर्न न्याय परिषद्का अध्यक्ष र सदस्यहरूले विचार पुऱ्याउनुपर्ने अवस्था हामीले देखेका छौं । गलत नजिर बसाएर पदावधि बाँकी हुँदै राजनामा दिएर हिँडेका व्यक्तिलाई न्यायाधिश बनाउन भनेको गलत नजिर बसाउनु हो भन्ने हामीले ठानेका छौं । त्यसैले हामी भन्दछौं न्याय परिषद्लाई स्वार्थीहरूको अखडा नबनाईयोस र त्यसलाई स्वार्थीहरूको सिकार नबनाइयो ।

दुई तिहाई नजिकको सरकार पनि अस्क्षमताको मार्गतर्फ

• देवेन्द्र चुडाल

devendrachudal@gmail.com

पटकलाई विक्रि वितरण गर्न दिने निर्णय ओली सरकारले गरेको छ त्यो निर्णयले गर्दा अब तुला तुला उद्योग र उद्योगीहरूले उद्योगको नाममा रहेको जग्गा विक्रि वितरण गर्ने सूचर्ण अवसर प्राप्त गर्ने भएका छन् । आफैनै देशमा तुला तुला उद्योगधन्दाहरू खोलेर युवा युवतीहरूलाई स्वदेशमै बस्ने वातावरण मिलाउनुपर्नेमा उद्योगका नाममा रहेका जग्गाहरू विक्रि वितरण गर्न दिने सरकारलाई कसरी कम्युनिष्ट सरकार भन्ने र गरिब जनताको सरकार भन्ने ? प्रश्न समेत उब्जिएको छ । नेकपामा पछिल्लो समयमा तुला तुला उद्योगी, व्यवसायीहरू सामेल भएका छन् । उनीहरूको स्वार्थका लागि सरकारले न्यूनतम मूल्य सरकारलाई तिरेर जग्गा विक्रि वितरण गर्न पाउने निर्णय गराउन सफल भएका हुनाले अब उद्योगीहरूले उद्योग सञ्चालन गर्न नसक्ने भन्दै लिक्पुडेसनमा पठाएर जग्गा विक्रि गर्न बाटो पहिल्याउन सक्ने भएकाले अहिले सञ्चालनमा रहेका उद्योगहरू समेत बन्द हुने अवस्थाको विर्त्ति तयार भएको छ ।

सिर्जना सरकारले गरेको छ । स्वदेशमा रोजगारी नपाएर युवायुवती विदेश जाने क्रम बढिरेहका बेला सरकारले युवा युवतीलाई स्वदेशमै काम दिने वातावरणको सिर्जना गर्नुको बदला भएका उद्योगधन्दाहरू समेत बन्द हुन सक्ने अवस्था सिर्जना गर्नुले सुखी नेपाली समृद्ध नेपालको प्रधानमन्त्रीको नारालाई धक्का दिएको छ । त्यसले गर्दा मुलुक दिनप्रतिदिन परनिर्भरतातर्फ उन्मुख हुन सक्ने सम्भावना समेत बढेको छ ।

सस्ता नारा र भाषणले मात्र मुलुकको विकास हुन सक्दैन। मुलुकको विकासको लागि सरकार र राजनीतिक दलहरूले ठोस नीति र कार्यक्रमहरू ल्याउन सक्नुपर्दैछ। टालटुले नीति र फोसा भाषणले गर्दा जनता आक्रान्त भझरहेको अवस्थामा सत्ताधारी दल नेकपालिभित्र अन्तरकल्प बढेको छ। तत्कालिन प्रतिनिधिसभाका सभामुख कृष्ण बहादुर महरा संसद सचिवालयकै एक महिला कर्मचारीलाई यौन दुर्घटवहार गरेको आरोपमा सभामुख पदबाट राजिनामा दिन बाध्य भएका थिए। हाल उनी पुर्पुरपक्षका लागि अदालतको आदेशमा थुनामा रहेको छ। तत्कालिन अवस्थामा नेकपाल एमाले र माओवादी केन्द्रबीच पार्टी एकीकरण नभएकाले सभामुख महरा माओवादी केन्द्रबाट

सभामुख बनेका थिए भने उपसभामुखमा नेकपाल एमालेबाट शिवाया तुम्हाहाड्के बनेकी थिइन् । यी दुवै पार्टी एकीकरण भएपश्चात एउटै पार्टीका तर्फबाट सभामुख र उपसभामुख रहँदै आएकोमा संविधानको विपरित रहेको थियो । संविधान अनुसार एउटै पार्टीबाट सभामुख र उपसभामुख हुन नपाउने र एउटै लिङ्ग पनि सभामुख र उपसभामुख हुन नपाउने व्यवस्था रहेकोले गर्दा त्यसबेला सधीय संसदको प्रमुख विपक्षी दल नेपाली कांग्रेसले एउटै पार्टीका सभामुख र उपसभामुख भएको भन्दै एउटा पद छोड्नु सत्ताधारीलाई आग्रह गरिरहेकै बेला सभामुख महरा यौन दुर्व्यवहार काण्डमा राजिनामा दिन बाध्य भएपछि सभामुख पद रिक्त रहेको छ ।

संविधान र संसद नियमाली अनुसार प्रतिनिधिसभाका सभामुखको पद महत्वपूर्ण मानिन्छ । सत्ताधारी दलबाटै सभामुख नभएको खण्डमा सरकारले संसदमा पेश गरेका विधेयकहरू पारित गराउन र सम्बैधानिक परिषद्को बैठकमा समेत समस्या उत्पन्न हुन सक्ने र सत्ताधारी दलले सम्बैधानिक निकायहरूमा गर्ने नियुक्तिमा समेत असर पर्न सक्ने भएकाले सत्ताधारी दलले सभामुख पद छोड्नु चाहैँदैनन् तर अहिले उपसभामुख पनि सत्ताधारी दलकै

भएकाले दुईवटा पदमध्ये सत्ताधारी दलले
उपसभामुख छोडनुपर्ने अवस्था देखिएकोले
उपसभामुख शिवमाया तुम्बाहाडफेलाई कही
दिनभित्रैमा उपसभामुखबाट राजिनामा गराउने
भएको छ । उपसभामुखले राजिनामा गरेपछि
सत्ताधारी दललाई सभामुख बनाउने बाटो खुल्ने
भएपनि सत्ताधारी दलभित्रै सभामुख कसलाई
बनाउने भन्नेमा पूर्व नेकपा एमाले र माओवादी
केन्द्रबीच विवाद उत्पन्न भएको छ । नेकपाका
दुई अध्यक्ष मध्येका एक प्रधानमन्त्री रहेका छन्
भने अर्का अध्यक्ष पुष्टकमल दाहाल कार्यकारी
अध्यक्ष रहेका छन् । पूर्व माओवादीबाटै पूर्व
सभामुख कृष्णबाहादुर महरा सभामुख बनेकाले
अहिले सभामुख पद पनि पूर्व माओवादीबाटै
पाउनुपर्ने अडानमा पूर्व माओवादी नेताहरू
रहेका छन् । प्रधानमन्त्री केपी ओलीको रोजाईमा
संसदीय दलका उपनेता सुवास नेम्वाङ्ग परेका
भएपनि पूर्व माओवादीहरूले आफूहरूले सभामुख
पाउनुपर्ने र पार्टी अध्यक्ष दाहालले पनि त्यस
विषयमा सहमति जनाएको बताइरहेका छन् ।
पूर्व नेकपा एमालेका नेताहरूले भने दुवै पार्टी
एकीकरण भएर नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी निर्माण
भएकोले गर्दा अब दुवै पक्षबाट पूर्व एमाले र
पूर्व माओवादी भनिरहनुको कुनै अर्थ नरहेको
बताइरहँदा पूर्व माओवादीका पोलिट्व्यूरो सदस्य
एवं नेकपाका केन्द्रीय सदस्य हरिबोल गजुरेलले
हालै बिबिसी नेपाली सेवालाई अन्तरवार्ता दिँदै
भनेका छन् सभामुखमा पूर्व माओवादीकै नेता
हुनुपर्दछ व्यक्ति जो भएपनि ऊ पूर्व माओवादीकै
हुनुपर्दछ । त्यसमा अध्यक्ष दाहालले अर्को निर्णय
गरेतापनि त्यसलाई आफूहरूले स्वीकार नगर्ने
अभिव्यक्ति दिएका हुनाले नेकपामा अध्यक्षहरू
मात्र मिलेका तर नेता र कार्यकर्ताहरू मिल
नसकेको प्रष्ट रूपमै देखिएको छ ।

पार्टीका दुई अध्यक्षमण्डेको एक केपी ओलीले सरकार सञ्चालन गर्ने र अर्का अध्यक्ष दाहालले कार्यकारी अधिकार सहितको अध्यक्षको भूमिका निभाउने सहमति भएपछि अध्यक्ष दाहालको भूमिका केही बढेको जस्तो देखिएपछि पूर्व माओवादी खेमामा उत्साह थिएको छ । पार्टीको निर्देशन सरकारले मान्युर्पन बाध्यता सरकारलाई भएको भन्दै ओली सरकारलाई घेराबन्दीमा पार्न तानाबाना बुन्न पूर्व माओवादीका केही नेताहरू सक्रिय भएका छन् । प्रधानमन्त्री ओली विरामी भएका र सरकार सञ्चालनमा समेत राष्ट्रो भूमिका निभाउन नसकेको हुनाले उनले सरकारको नेतृत्व छोड्नुपर्न आवाज समेत पूर्व माओवादीका नेताहरूले गर्न थालेका हुनाले नेकपामित्रको अन्तर्राष्ट्रिय अब विस्तारै सङ्कमा आउन सक्ने सम्भावना रहेको छ । पार्टी अध्यक्ष दाहाललाई नेकपाका वरिष्ठ नेता माधव नेपाल लगायतका अन्य केही नेताहरूले साथ दिएका हुनाले अध्यक्ष दाहाल समेत हौसिएका अवस्था छ केबल सत्ता पाउनका लागि मात्र । कार्यकारी अध्यक्षको भूमिकामा रहेका दाहालले भारतले नेपालको भूमिलाई आफ्नो राजनीतिक नक्साभित्र राखेकोमा आज सम्म त्यस विषयमा एक शब्दसम्म बोल्न सकेको छैनन् । पार्टी अध्यक्ष भएका नाताले पार्टीबाटे निर्णय गराएर समस्याको समाधान छिटो खोज किन दाहालले सरकारलाई निर्देशन दिएनन् ? अहिले त्यस विषयमा पार्टीबाटे सम्पर्क नाहोसे रहेको छ ।

विषयमा गम्भीर प्रश्न समत उठका छ ।
केपी ओली पहिले पटक प्रधानमन्त्री बन्दा
देखाएको राष्ट्रवादी छवि विभिन्न कारणले गर्दा
धुमलिएको छ । शक्तिशाली प्रधानमन्त्री भएपनि
मुलुकमा भ्रष्टाचार, अन्याय, बलात्कारजस्ता
घटनाहरू प्रायः प्रत्येक दिन भझरहेका छन् ।
त्यस्ता घटनाहरूलाई न्यूनीकरण गर्न सरकार
असफल सावित भएको छ । दुई तिहाई
नजिकको सरकार भएपनि सरकारले जनताको
चाहना र भावनानुसार काम गर्न नसक्ने हो
भने दुई तिहाई नजिकको सरकार पनि नेपाली
जनताको लागि मात्र नभएर नेकपालाई नै
दुई तिहाई धाँडो सावित हुन सक्ने सम्भावना
बढेको छ । मुलुकमा भएका ठुला ठुला
भ्रष्टाचारका काण्डहरू सेलाउँदै गएका छन् ।
वाइडवडी जहाज काण्ड, ३३ किलो सुन काण्ड,
निर्मला पन्तको बलात्कारपछिको हत्या काण्ड,
बालुवाटारको ललिता निवास जग्गा काण्ड
जस्ता काण्डे काण्डमा आजसम्म कुनै कारबाही
हुन सकेको छैन भने निकै तामकामका साथ
लाग्य गरिएको रोजगार कार्यक्रम लगायतका
अन्य कार्यक्रमहरू समेत भ्रष्टाचारका अखडा
बन्दै गएका छन् । यी सबै कार्यहरूले गर्दा
सुखी नेपाली समुद्ध नेपालको नारा पनि नारामै
सिमित हुन सक्ने सम्भावना देखिन्छ ।

किन कमजोर छ हाम्रो कृष्णीति

- विजयकान्त कर्ण

हालका दिनहरूमा नेपालमा आमधारणा बनेको छ कि भारतले पछिल्लोपटक सार्वजनिक गरेको नक्सा नयाँ हो । भारतले सार्वजनिक गरेको नक्साप्रति आमरूपमा किन पनि चासो छ भने, नेपालको लिमियाधुरादेखि कालापानीसम्मको भूगोललाई त्यसमा देखाइएको छ । तर, यो भारतले सार्वजनिक गरेको नयाँ नक्सा होइन । यो धेरै पुरानो नक्सा हो । सन् २००० यता मात्रे भारतले आफ्नो नक्सामा चारपटक फेरबदल गरिसकेको छ । उसको आन्तरिक राजनीतिक भूगोल फेरिएसँगै उसले आफ्ना नक्सालाई पनि त्यही ढंगले फेर्दै आएको हो । सन् २०००मा उत्तराखण्ड, भारखण्ड र छत्तिसगढ बन्ने वेलामा उसले आफ्नो नक्सामा फेरबदल गयो । सन् २०१४मा तेलागाना बन्ने वेलामा नक्सामा फेरबदल भयो । यसका साथै उसले आफ्नो बाह्य नक्सालाई सन् २०१५मा फेरेको छ । यसबीच बंगलादेशसँग भूमि साटासाट भएको छ, अनि बल्ल बाह्य नक्सा फेरिएको छ । हामीलाई आश्चर्य लाग्छ सक्छ, तर यसका लागि सन् १९७४देखि भारत-बंगलादेश कूटनीतिक छलफल र नोगोसिएसनमा थिए । त्यसैकारण दुई देशले भूमि साटासाट गर्ने निर्णय गरेपछि न भारतमा त्यसको कुनै विरोध भयो न त बंगलादेशमा । त्यसपछि भारतले सन् २०११मा एकपटक फेरि आफ्नो आन्तरिक राजनीतिक नक्सामा फेरबदल गयो । सन् २०१९मा परिवर्तन गरेको नक्सा आन्तरिक राजनीतिक भूगोलको नक्सा हो न कि बाह्य ।

हालै भारतले जम्मु-कस्मिरको
राजनीतिक अवस्थिति परिवर्तन गरेपछि
त्यसै हिसाबको नक्सा सार्वजनिक गरेको
हो । पहिले जम्मु-कस्मिर एउटा छुट्टै
अधिकारसंहितको प्रान्त थियो, अहिले
केन्द्रशासित हुन गएको छ, साथै यी
दुवैयोंको छुट्टै अस्तित्व कायम गरिएको
छ । यो नयाँ राजनीतिक घटनाक्रमसँगै
भारतले यसको राजनीतिक भूगोलको
नयाँ नक्सा सार्वजनिक गरेको हो । तर,
यससँगै जोडिएको नेपालको भूमिका
विषयमा भने यो नयाँ नक्सा होइन ।
यसबीच मैले जति पनि पुराना र नयाँ
नक्सा होई, त्यसका आधारमा भारतले
नेपालको हकमा सार्वजनिक गरेको यो
नक्सा नयाँ होइन ।

अब प्रश्न आयो नेपाल-भारतका बीच रहेका विभिन्न विवाद समाधानको उपाय के छ ? मुद्दा के हो र त्यसको समाधानको प्रक्रिया के हो ? मुद्दा स्पष्ट भइसकेपछि त्यसको समाधानका लागि हामी कस्तो प्रक्रिया अपनाउँचौं ? के हामी लड्न जान्छौं ? अथवा जुलुस नाराबाजी गरेर हामी जित्तौं ? अन्तर्राष्ट्रिय राजनीतिमा साना मुलुकले ठूला मुलुकसँग र ठूला मुलुकले साना मुलुकसँग तथा ठूला-ठूला मुलुकबीच गरिए व्यवहारका आफैनै सिद्धान्त छन् । उदाहरणका लागि हामीले सन् १९६२ को भारत-चीन युद्धलाई लिन सक्छौं । ६० को दशकमा सीमा विवाद हुँदा दुई मुलुक भिड्न पुगे, तर त्यही प्रकृतिको समस्या डौकलाममा देखिँदा भारत-चीन ६० दिनसम्म पनि भिडेनन् । बरू उनीहरू यसलाई सल्टाउन ब्रसेल्समा छलफलको टेबलमा जुटे र अन्ततः उहानमा नरेन्द्र मोदी र सी जिनपिङ्को छलफल भएपछि यो मुद्दामा सहमति बन्च्यो । किनभने उनीहरू अब भन्नै बाराबरीमा आइपुगेका छन् । त्यसका साथै दुई देशबीच २० बिलियन युएस डलरको व्यापार छ, जुन चीनको पक्षमा छ । अरू त अरू शीतयुद्धका वेलासमेत अमेरिका र रूस कहिलै युद्धमा गएनन् ।

उनीहस्तीच छच युद्ध भने चली नै
रहयो । त्यसेले हामीले भारतसँग कस्तो
व्यवहार गर्न र त्यो व्यवहार गर्दा कुन-
कुन विषयमा ध्यान दिने भन्ने निधोरण
गर्नुपर्छ । म पत्रपत्रिकामा आएका सबै
सामग्रीलाई वैध दस्ताबेज ठान्दिनँ ।
विभिन्न ढंगले प्रमाणको अनुसन्धान
गरेर वैध ठहन्याइएका दस्ताबेजलाई
नेपाल सरकारले दुई देशको छलफलमा
राख्युपर्छ, विधि यही हो ।

तीन महिनाअघि मात्र सेप्टेम्बरमा
भारतको देहरादुनन्मा नेपाल-भारतबीच
सीमाको विषयलाई लिएर छलफल भएको
थियो । परराष्ट्रमन्त्री एस जयशंकर
नेपाल आएका वेला जोइन्ट कमिसनको
मिटिडमा यो कुरा उठेको थियो । नेपाल
र भारतका विभिन्न कूटनीतिक च्यानलमा
कुरा गर्दा उनीहस्ती यस कुराको पुष्टि
गर्छन् । पत्रपत्रिकामा किन आएन, त्यो
बेग्लै विषय हो । नेपाल र भारतबीच
धेरै संयन्त्र छन्, जसमध्ये परराष्ट्र
सचिवस्तरको बोर्डर सेटलमेन्ट युपमा
यसबारे छलफल भइरहेको छ । तर,
नेपालका पत्रपत्रिकामा सीमा समस्यालाई
लिएर छलफल हुन सकेको छैन भन्ने
समाचार आउँछ । यो समस्या किन
समाधान हुँदैन भन्ने प्रश्न गरिन्छ ।
धेरै राजनीतिक विषय हुन्छन्, जसलाई
मिलाउँदै जानुपर्ने हुन्छ । यस्ता विषयमा

देखाइएको छैन । स्पष्ट शब्दमा भन्दा
लिम्पियाधुरालगायत भूभाग हाम्रो वर्तमान
नक्सामा देखाइएको छैन । त्यस्तो
किन हुन गयो त ? सबैसँग सजिलो
जवाफ छ- त्यससँग सम्बन्धित दस्ताबेज
दरबारसँग होला, किनभने त्यसवेला
दरबार शक्तिमा थियो । साईं कुनै पनि
व्यवस्था फेरिंदा पुरानो शासकले नयाँ
व्यवस्थाका प्रमुखलाई राष्ट्रसँग सम्बन्धित
सम्पूर्ण दस्ताबेज बुझाउनुपर्ने हुन्छ ।
राजगदी छाड्ने भनेको श्रीपेच मात्रै
बुझाउने भनेको होइन । यी कुनै पनि
दस्ताबेज न त दरबारले कसैलाई बुझायो
न नयाँ व्यवस्था सञ्चालन गर्ने कसैले
मागे । त्यसैले सन् १८१६, १८६०, १९२३,
१९५० वा अन्य मुलुकसँग भएका सन्धि
सम्झौताका कागजपत्र सायदै हामीसँग
होला । अब प्रश्न के हो भने तपाईंसँग
विकल्प के छ ? हामीसँग एउटै विकल्प
छ- वार्ता र नेगोसिएसन । त्योभन्दा
अर्को कुनै पनि विकल्प हामीसँग छैन र
हुन पनि सक्दैन । मैले बुझ्न नसकेको
अर्को मजाक के हो भने कतिले संयुक्त
राष्ट्रसंघमा हामीले मुद्दा हाल्नुपर्छ र
यो मुद्दालाई अन्तर्राष्ट्रियकरण गर्नुपर्छ
भन्छन् । संयुक्त राष्ट्रसंघ बनेको ७५
वर्ष हुन लाग्यो, कसैको पनि एक इन्च
जमिन उसले दिलाइदिएको मलाई
सम्झना छैन । दुनियाँभर सीमासँग

त्यसवेला हामीले यो मुद्दा सल्टाउन सक्थैं । अर्को सन् १९९६देखि १९९८मा पनि हाम्रो भारतसँग राम्रो सम्बन्ध थियो त्यतिवेला त हामीले पहल लिन सकेन्नै नै यतिवेला जब देशमा सीमाबारो यतिको बहस भइरहेको छ, हाम्रो परराष्ट्रमन्त्री रूसको भ्रमणमा जानुभएको थियो । किन गएको हो भन्ने नै कसौलाई थाहा छैन । रहयो पुटिनलाई निम्ता दिने कुरा, त्यो त हामीले अमेरिकी राष्ट्रपति जोन अफ केनेडीलाई पनि निम्ता दिएकै हो नि ! कूटनीतिमा हाम्रो महत्व अन्य देशका

**नेपाल-भारतबीच कैयैं
संयन्त्र छन्, तिनले
काम गर्न सकेन् भने
प्रधानमन्त्री स्तरमा औपचारिक
वार्ताद्वारा वा अन्य दलका
नेताको भारतसँग रहेको
सम्बन्धलाई उपयोग गरेर सीमा
समस्याको समाधान सम्भव
छ । सडकमा जुलुस र बजार
बन्द गरेरभन्दा योजनाबद्ध ढंगले
कूटनीतिका माध्यमबाट समाधान
सम्भव छ ।**

भन्न खोजेको विषय के हो भने यस्ता विषयमा पुल्ला जलाएर केही उपलब्धि हुँदैन । नभए भारत-पाकिस्तानबीचमा यसबीच कैयाँ पुल्ला जले समस्याको समाधान उहिल्लै भइसक्नुपर्ने ।

कूटनीतिक पहलको महत्व कतिसम्म हुन्छ भने बुझ्न एउटा सानो प्रसंग अमेरिका-रूसको लिन सकिन्छ । सन् १९७४देखि उनीहरू नियमित वार्ता, छलफल, भेटघाट र सरसल्लाहमा छन् । अमेरिका-रूसको बीचमा एउटा संयन्त्र छ, जेनेभामा । दुवै राष्ट्रले जेनेभामा आफ्ना राजदूत राखेका छन् । ती दुई राजदूतको काम नियमित भेट्ने र छलफल गर्ने हो । उनीहरू एक-आपसमा कफी खान्छन्, पारिवारिक सदस्यका साथ भेटघाट गर्दछन् । सामूहिक रूपमा पार्टीको आयोजना गर्दछन् अनि बल्ल चार-पाँच वर्षमा एउटा सम्फौता हुन्छ । हालै मात्र अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पले परमाणु सम्बिहाट आफूलाई अलग्याएको घोषणा गरे । त्यो उनको ठूलो पछि हटाइ हो, तर त्यस निर्णयमा पनि उनी त्यसै पुगेका होइनन् । तर, यता भने यसको अर्को रोचक पक्ष घटित भइरहेछ । अन्तर्राष्ट्रिय सीमाको विषयमा भारतमा कुनै पनि मुख्यमन्त्रीले बोल्ने परम्परा छैन, तर कालापानीको विषयमा उत्तराखण्डका मुख्यमन्त्रीले बोले । उनले कालापानी हात्रै हो भनेर आफ्नो वक्तव्य दिए । यो कसरी सम्भव भयो भनेर हामीले चासो दिनुपर्ने हुन्छ । केन्द्रमा भारतीय जनता पार्टीको सरकार छ र राज्यमा सरकार पनि बिजेपीकै छ भने के उनले कुनै सल्लाह नगरी बोलेका होलान् ? यस्ता कुरालाई हामीले नजरअन्दाज गर्न मिल्दैन र यसमा प्रतिक्रिया जनाउने आफ्नै विधि तथा प्रक्रिया हुन्छन् । हामीले कूटनीतिलाई कूटनीति जसरी नै प्रयोग गर्नुपर्ने हुन्छ । हामीकहाँ कूटनीति रत्नपार्कमा गर्ने र राजनीति कोठामा गर्ने चलन चलिआएको छ ।

म व्यक्तिगत रूपमा राष्ट्रवादमा
विश्वास गर्दिनँ, किनभने भैले संसारमा
देखेको छु- राष्ट्रवादको जहर शासकले
आफ्नो सत्ता लम्ब्याउन प्रयोग गर्ने
गर्घन्, जसले जन्माए उनीहरूले पनि र
आज पनि । एउटा नागरिकका रूपमा
म के बुझ्छु भने १६ प्रतिशत सामग्री
आयात गरेर स्वाधिन र सार्वभौमको नारा
उत्तरालेर पुग्दैन । राष्ट्र बलियो बनाउने हो
भने आर्थिक उन्नति नै पहिलो सर्त हो ।
हामी निकै कमजोर छाँ, यही यथार्थ
हो, तर कमजोर हुनु कमजोरी होइन ।
कमजोर भएको बुझेर पनि कमजोरीमा
रमाउनु कमजोरी हो । यति भन्दै गर्दा
यो कसैलाई आरोप लगाउन भनिएको
होइन, किनभने म पनि यही देशको
नागरिक हुँ । म पनि यिनै कुरा सिकेर,
भोगेर यहाँसम्म आएँ, तर अब यस्तो
नन्दोहिंगेस्म भन्ने क्रमना छ ।

वर्तमान भारतसँगको सीमा समस्यामा
१८ प्रतिशत हामीले समाधान गरिसकेका
छौं र दुई प्रतिशत खासगरी सुस्ता
र कालापानीमा विवाद छ । त्यसको
समाधान गर्न बाँकी छ । त्यसको
ज्वाइन्ट बोर्डर ग्रुप, परराष्ट्र सचिवस्तरीय
वार्ता टोली, परराष्ट्रमन्त्रीस्तरीय ज्वाइन्ट
कमिसनको माध्यमले निरन्तर र सशक्त
वार्ता गर्नुपर्यो । यदि यी संयन्त्रले राम्ररी
काम गर्न सकेन वा सफल भएन भने
प्रधानमन्त्री स्तरमा औपचारिक वार्ताद्वारा
वा अन्य दलका नेताको भारतसँग रहेको
सम्बन्धलाई उपयोग गरेर यसको समाधान
सम्भव छ । यसमा सडकमा जुलुस र
बजार बन्द गरेरभन्दा योजनाबद्ध ढंगले
कूटनीतिक र राजनीतिक ढंगले यसको
समाधान सम्भव हुन्छ भन्ने कुरामा
विश्वास छ । तर, यसलाई राष्ट्रवादको
नारा बनाएर चुनाव जिल्ले वा जनतालाई
उल्लु बनाउने काम गर्नुहुँदैन ।

हामीले हाम्रो धरातल बुझ्नैपर्छ । हाम्रो कूटनीतिक पहलमा जुन विषयले प्रधानता पाउनुपर्ने थियो, त्यसको सदृश अर्को विषयले प्रधानता पाइरहेको देखेको छ, कूटनीतिक सम्बन्धमा समेत नेताहरूको व्यक्तिगत र पार्टीगत स्वार्थले प्रधानता पायो

तत्कालै कुनै समाधान निस्कने पनि होइन । हामीले यो समस्याको समाधान जसरी खोजिरहेका छाँ, त्यस हिसाबले यो सही समय होइन । यसरी कुनै पनि विषयमा वार्ता हुन सक्वैन भन्ने हामीले बुझनुपर्छ । युद्धको अवस्था बनाएर कुनै पनि मुलुकले वार्ता गर्दैन । एकातिर हामी भारतसँग यस्तो गज्जबको सम्बन्ध छ भनिरहेका छाँ भने अर्कातर्फ प्रधानमन्त्रीले यो विषयमा वक्तव्यबाजी गर्दै हुनुहुन्छ, जुन बोलिने विषय नै होइन । प्रधानमन्त्रीले त परराष्ट्र सचिवस्तरीय, मुख्यसचिवस्तरीय अथवा मन्त्रिस्तरीय छलफल र नेगोसिएसनका लागि वातावरण तयार गर्ने हो । हामीलाई समस्या थाहा छ, त्यसको समाधान थाहा छ भने अब वार्ताको टेबलमा अफ्ना दस्ताबेज बलियो पारेर उच्च मनोबलसाथ उपस्थित हुने हो । साना-साना कुरामा फोन गर्न सकिन्छ भने यो विषयमा पनि त फोन गरेर चासो राख्न सकिन्छ नि ! दुई राष्ट्रप्रमुखबीच यस्ता विषयमा कुरा नहुने पनि होइन । तर, दुखका साथ भन्नुपर्छ त्यसो हुन सकेको छैन ।

अर्को कुरा, नेपालको नक्सा सन् १९७५मा बनेको हो । त्यसमा महाकालीको मुहानदेखि पूर्वको भभाग नेपाल हो भनेर

सम्बन्धित कैर्याँ समस्या छन्, तर त्यसमा
संयुक्त राष्ट्रसंघले केही पनि गर्न सकेको
छैन । नभए युगोस्लाभियाबाट, रसियन
फेडरेसनबाट दुक्रेका मुलुकबीचको
समस्या उसले नै समाधान गरिदिने
थियो । खर्खर मात्र युक्रेन र क्रिमियाका
साथै 'साउथ चाइना सी'मा देखिएको
विवाद पनि उसले समाधान गरिदिने
थियो । सबैले जानेकै विषय हो,
सीमा भएपछि विवाद हुन्छ । त्यसैले
हामीले गर्न सक्ने भनेको कूटनीतिक
पहल नै हो । चीन र फिलिपिन्सको
सामूहिक विवादमा फिलिपिन्सले संयुक्त
राष्ट्रसंघको अन्तर्राष्ट्रिय मध्यस्तता
अदालतमा मुद्दा दायर गर्दा र त्यसको
फैसला फिलिपिन्सको पक्षमा हुँदा चीनले
अहिलेसम्म त्यसलाई स्वीकार गरेको
छैन । त्यसैले संयुक्त राष्ट्रसंघ वा
अन्तर्राष्ट्रिय संघले त्यसलाई स्वीकार गर्नुपर्ने ।

अन्तर्राष्ट्रीयकरणका कुन फाइदा छन् ।
कूटनीतिक ढंगले हामीसँग केही
अवसर नभएका पनि होइनन्, तर
त्यतिवेला हामीले त्यसलाई प्रभावकारी
ढंगले उठाउन सकेन्नै । सन् २००६मा
हाम्रो भारतसँग राम्रो सम्बन्ध थियो ।
गणतन्त्रको आन्दोलनमा भारतले सहयोग
गरेको थियो । दुई देशका नेताबीचको
सम्बन्ध पनि उच्च स्तरको थियो ।

लागि कति छ भन्ने अर्थमा भ्रमण तय हुने हो । त्यसैले हामीले हाम्रो धरातल बुझन्हेपछ । हाम्रो कूटनीतिक पहलमा जुन विषयले प्रधानता पाउनुपर्ने थियो, त्यसके सद्वा अर्को विषयले प्रधानता पाइरहेको देखेको छु । कूटनीतिक सम्बन्धमा समेत नेताहरूको व्यक्तिगत र पार्टीगत स्वार्थले प्रधानता पायो । अर्को पक्ष, यी यावत् मुद्दालाई भोट बैंकका रूपमा प्रयोग गरियो । प्रधानमन्त्री ओली स्वयंले यो मुद्दाको मार्केटिङ गरेर सत्तामा पुग्नुभयो, तर यसको समाधानका लागि उहाँले दोस्रे पहल लिएको देखिएन ।

तास पहल लौटा दाखएन ।
सीमा समस्या समाधानमा अर्को
एउटा महत्वपूर्ण कमजोरी हाप्रोतर्फ
देखिन्छ । हामीसँग रहेका दस्ताबेजको
अध्ययन-अनुसन्धानका लागि हामीसँग
विज्ञ नै छैनन् । धेरै विज्ञ समूह
बनाइएको छ, धेरै दस्ताबेज पनि
संकलन गरिएको छ, तर त्यसको
गहिराइमा गएर अध्ययन गर्ने मान्छे
अझै पनि हामीसँग छैनन् । यी र यस्ता
कैयाँ विषयमा अध्ययन-अनुसन्धान गर्ने
काम विश्वविद्यालयको हो, तर हाप्रो
विश्वविद्यालयका अनुसन्धान सेन्टर बडो
दरिद्र छन् । म आफै त्यहाँ पढाउँछु, तर
भन्न लाज लाग्छ । तर, यहाँ जोड दिएरु

पटक पटक प्रधानमन्त्री हुदा के हेरेर बसेका थिए देउवा, नेपाल र प्रचण्ड

- डा. रामदेव पण्डित
क्रान्ति, समृद्धि, जनता र लोकतन्त्रजस्ता शब्दको गहना भिरेर हिँड्ने आजका कथित नेताहरूले जंगबाहादुरले सिमानामा गाडेको खम्बासम्म जोगाउने क्षमता पनि देखिएन, किन ? कालापानी प्रकरणले सयेत नेपालीलाई आफ्नो इतिहास स्मरण गर्न बाट्य तुल्याएको छ ।

दक्षिणी सिमानाका रक्षक मधेशीहरूले भारतसँगको रोटीबेटीको संवेदनशील सम्बन्धलाई बिर्सेको छैन । दक्षिणी सीमाका वीर रक्षक मधेशीहरू चाहन्छन् कि सीमा विवाद कूटनीतिक सम्बादबाट हल गरिनुपर्छ तर सीमा रक्षामा प्राचीन इतिहासको व्याज खान पल्केकाहरू, होली वाइनमा बिकेन्हरू आज त्रुनावको मुखमा फेरी दलालहरू, राष्ट्रवादीहरू नारा घन्काईरहेका छन् । मधेशीहरूलाई गोली ठोकेर, खस पहाडिया अहंकारवादले दुई तिहाईमा चेकेका आजका कमाउनिटहरू भारतको विरोध गर्नु नै आफ्नो धर्म ठाउँछन् । भारतलाई गाली गरेर पहाडिया जनमत बनाउन यी पात्रहरू पल्केका छन् भन्दा अतिशयोक्ति नहोला ।

चारपटक प्रधानमन्त्री बनेका शेरबाहादुर देउवा र दुईपटक बनेका प्रचण्ड तथा माधवकुमार नेपाल, भलनाथ खनाल र बाबुराम भद्राईहरूले कालापानीमा सीमा मितियो भन्दै अहिले गोहीको आँसु बगाउनुको कुनै अर्थ छैन । यसै साता मात्र कालापानी समस्या सृष्टि भएरै गरी न्वारानदेखिको बल लगाएर चिच्याएको पनि कम्तीमा उल्लिखित पात्रहरूलाई सुहाएको किन छैन भने उनीहरू सत्तामा रहँदा के हेरेर बसेका थिए ? ५८ वर्षाधि चीन र भारतबीच युद्ध भएका बेला राजनीतिक महत्वको कालापानीमा भारतीय सेनाले अस्थायी मुकाम खडा गरेको थियो । त्यसबेला जुनसुकै कारणले सेन्य शिविर स्थापना गरिएको भए पनि युद्ध अन्त्यपछि नेपालमा बनेका कुनै पनि सरकारलाई कूटनीतिक तवरमा सीमा समस्या सुल्काउने अवसर र जिम्मेवारी प्राप्त भएको थियो । त्यसेले प्रश्न उद्धु, यसअधिका सरकार र प्रधानमन्त्री कालापानीबाटे किन मौन बसेका थिए ? कहाँ थिए यी आजका कमाउनिटहरू ? कहाँ सुतेको थियो आजका राष्ट्रवादी युवा जोस ? जसले लैनचौरको चौकमा विरोध गर्नु र पुला जलाउनुलाई नै राष्ट्रवादी उदघोष मान्दछ, उसको शिर हातीसारको विस्तारवादी भाउको अगाडि किन नतमस्तक हुन्छ?

चीन ठूलो दाई होइन सादा बाज (फादर)को व्यवहारमा प्रस्तुत हुँदै आएको छ । सन् १९७२ को टिबेटो-नेपाल ट्रिमा स्पष्ट उल्लेख गरिएको छ कि चीन नेपालको बाज (फादर) मानिनेछ । सन् १९७० सम्म चीनले नेपाली राजालाई (वाङ् उपाधि दिएर) चिनियाँ सप्ताङ्को एक सहायक सेनापतिको रूपमा मात्र गनेका थिए । यी घटनाक्रमलाई सहज रूपमा लिनु सरासर गलत हुनेछ । चीनको त्यो बाज चित्रिको अहंकारको शृङ्खलालाई कदापि पनि नजर अन्दाज गरेको सेतो छाला र शक्तिको अगाडि कुनै पनि सर्तमा आफूलाई नतमस्तक गराउनु धातक सावित हुनेछ । वास्तवमा भूमि अतिक्रमणमा चीन भारत भन्दा ठूलो विस्तारवादी र साम्राज्यवादी हो । चीनले ताइवान, हक्कान, मियतानाम, जापान आदि सबै छिमेकी भूमिलाई अतिक्रमण गर्दै दादागिरी जमाएको तथ्य जग जाहेर छ । पाखण्डी राष्ट्रवादीहरू यस तथ्यबाट किन बेखबर छ ।

छिमेकी राष्ट्र चीनले नेपालको भूमिलाई कब्जा गर्दासमेत नेपाल पक्षले अहिलेसम्म कुनै प्रतिक्रिया जनाएको छैन । चीनले नेपालको भूमि हड्डेको तथ्य धेरै अधि नै सार्वजनिक भएको थियो । नेपाल-चीन सीमाको लम्बाई एक हजार चार

सय १४ किलोमिटर छ । पूर्व सिविकम सीमादेखि पश्चिम लियुलेकसम्म ६९ वटा सीमा स्तम्भ बनाइएका छन् । तीमध्ये सन् २००५ मा भएको सुपरीवेक्षणमा ३७, ३८, र ६२ नम्बरका स्तम्भ भेटिएका थिएन । ३७ र ३८ नम्बर स्तम्भ गोरखाको तोम खोलामा पर्छ । त्यहाँ सन् १९७८ मा सीमाकन हुँदैवियि स्तम्भ भेटिएको थिएन । सोलुखुम्बुको नाम्पा भज्याडमा रहेको ६२ नम्बरको स्तम्भ पनि छैन । दोलखाको ५७ नम्बरको स्तम्भको हालत पनि त्यही छ । नेपालको शिर सम्बादथाको उचाई घटेको देखाउने घट्यन्त्र पनि चिनियाँ पक्षबाट भएको हो ।

तिब्बतमा सडक विस्तारको परियोजनाको माध्यमबाट नेपाली भूमिमा चीनले अधिकार जमाएको तथ्य सार्वजनिक भएको छ । चीनको तिब्बतसँगको सीमावर्ती खोल तथा नदीसँग बनाएका भौतिक संरचनाको कटानका कारण नेपालले विभिन्न चार जिल्लामा ३६ हेक्टर जमीन गुमाउनु परेको तथाको सार्वजनिक भएको छ । यो तथ्य अर्कै ढूलो हुनसक्ने अनुभान नेपालका सरकारी अधिकारीहरूले गरिएको छ । नेपालको कृषि मन्त्रालयको नापी शाखाले २०७२ सालमा गरेको अध्ययनमा हुँला, रसुवा, सिन्धुपाल्को र संखुवासमा जिल्लाका ९ स्थानका ३६ हेक्टर जमीन चीनलाई तैनाथ गर्न गरेको देखिएको छ । उत्तरार्फको नेपाली भूमिको बारेमा नेपाल सरकारले गम्भिरतापूर्वक चासो दिएको पाइएको छैन न त नागरिक समाजले नै बोलेको छ । यसको फाइदा उठाउँदै चीन सरकारले अतिक्रमित क्षेत्रमा 'बोर्ड अब्जरभेशन पोष्ट अफ अर्स्ट पुलिस' तैनाथ गरिसकेको छ । उत्तरी क्षेत्रको सिमाना भौगोलिक विकटताले गर्दा प्रत्यक्ष निगरानी गर्न समस्या छ । कृषि मन्त्रालयको नेपाली भूमग चीनमा गाभिएको रिपोर्टका आधारमा विभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय समाचार संस्थाहरूले पनि समाचार प्रकाशित गरेका छैन । लफडा गर्न बढी चीन, चीन भन्नेवितको भने सर्तक: मानौं चीन तूल्दाई हो । अर्कै अहिलेका सत्ताधारीको चस्माबाट हेर्नहरूले त चीन ३३ कोटी देवता नै भन्नान्छन् ।

चीनले छाती खोलेर जितैन सयोग गरेपनि नेपालप्रति जहिल्यै सशक्तिकै रहँदै आएको बताउँछन् ।

● ● ●

चारपटक प्रधानमन्त्री बनेका शेरबाहादुर देउवा र दुईपटक बनेका प्रचण्ड तथा माधवकुमार नेपाल, भलनाथ खनाल र बाबुराम भद्राईहरूले कालापानीमा सीमा मितियो भन्दै अहिले गोहीको आँसु बगाउनुको कुनै अर्थ छैन । कालापानी समस्या सृष्टि भएरै गरी न्वारानदेखिको बल लगाएर चिच्याएको पनि कम्तीमा उल्लिखित पात्रहरूलाई सुहाएको किन छैन भने उनीहरू सत्तामा रहँदा के हेरेर बसेका थिए ?

● ● ●

देखाएको छ । सर्वेक्षणको क्रममा हुम्लाको भागदारे नदी क्षेत्रमा ६ हेक्टर र कर्णाली नदीको चार हेक्टर जमिनमा चीनले कब्जा जमाएको उल्लेख छ । त्यसैले रसुवाको सान्जेन नदी, भुर्जांग नदी र जम्बुखोलाको ६ हेक्टर जमिन तिब्बतको केरूङ्क त्रिक्षेत्रमा परेको छ । सिन्धुपाल्को खराने खोला र भोटेकोशी क्षेत्रका ११ हेक्टर जमिन तिब्बतको न्यालाम क्षेत्रमा परेका छैन । संखुवासमामा पनि ९ हेक्टर भूमि तिब्बती क्षेत्रमा निर्मित सडक परियोजनाको कालापानीको चाहन्छ तरिकामा राजनीतिक पक्षलाई विश्वास गर्दैन साथै यहाँका कथित राष्ट्रवादीहरूलाई आफ्नो पक्षमा सदा प्रयोग गर्न उदत रहेको छ ।

नेपाली नेताहरू र साथै आजका राष्ट्रवादी युवाहरू साँच्चै सीमाको विवाद सुल्काउन चाहन्छन् भने छिमेकीहरू प्रतिको पूर्वग्रह छोड्नुपर्छ । पुर्वग्रही भएर भारतको मात्र विरोध र बदनाम गर्न छोड्नुपर्छ । होइन भने चीनको बलमिचाईको पनि खुलेर विरोध गर्नु पर्छ । सुमधुर सम्बन्ध बिगर्न छाडा भएर लानु देशको बदनामीको कुरा पनि हो । पाखण्डी राष्ट्रवादले भारतको एकतर्फी विरोध गरेर समस्या भन विकारल बन्न सक्छ ।

नेपाल कम्प्युनिटहरूको मात्र देश होइन यहाँ अन्य वादीहरूको पनि हो । नेपाल कार्यकर्ताहरूले सीमा जोडिएका जिल्लाहरू ताप्लेजुङ, सोलुखुम्बु, दोलखा, गोरखा, मनाङ, मुस्ताङ, डोल्पा, मुगु, हुम्ला र दार्चुलामा पनि सर्वेक्षणको हिम्मत गर्न सकिरहेको छैन । उक्त क्षेत्रमा पनि चीनले नेपाली भूमिमा कब्जा जमाएको आशंका अधिकारीहरूले गरेका छन् । सोतोका अनुसार अरू सयों हेक्टर भूमिमा चीनले अतिक्रमण गरेको हुनसक्ने बताइएको छ । (संधेश दर्पण)

पिएसएलमा बिकेन्न सन्दीप

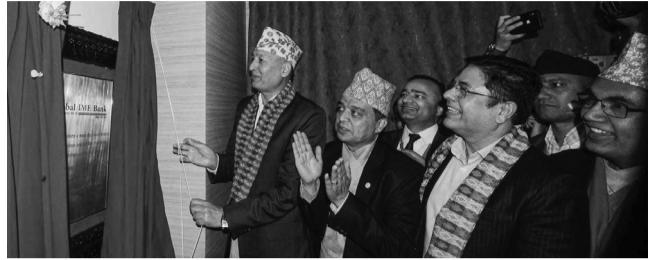
नेपाली युवा लगेस्पिनर सन्दीप लमिछाने पाकिस्तान सुपर लिंगको प्लेयर अक्सनमा बिक्न असफल भएका छन् । सन्दीप पिएसएलमा सबैभन्दा महँगो क्याटेगोरी प्लाटिनममा थिए । सेप्टेम्बर ६ र ७ मा पाकिस्तानमा भएको अक्सनमा सन्दीपमाथि कुनै पनि टिमले चोसा दिएन् । सन्दीपबाहेक पिएसएल ड्राफ्टमा रहेको अन्य सात नेपाली खेलाडी पनि बिकेन्न । ड्राफ्टमा पूर्वकप्तान पारस खड्का, सोमपाल कामी, शरद भेषावकर, विनोद भण्डारी, दीपेन्द्रसिंह ऐरी, आरिफ शेख र रोहितकुमार पौडेल थिए ।

यी सातौ खेलाडी ड्राफ्टको सिल्वर क्याटेगोरीमा थिए । विश्व क्रिकेटको उदाहरण्डौ स्टारका रूपमा सन्दीप पहिलो पटक फ्रेन्चाइज लिगमा बिक्न असपल भएका हुन् । सन्दीपले अधिल्लो सिजन सिएसएलमा लाहोर कलन्दर्सबाट खेल्तै उत्कृष्ट प्रदर्शन गरेका थिए । सन्दीप कुनै पनि पिएसएल टिमले किनेका भए उनी अहिलेसम्पै महँगो मूल्यमा अनुबन्धन हुने थिए । प्लाटिनम क्याटेगोरीमा रहेका खेलाडीले कम्तिमा १ करोड ७० लाख रुपैयाँ पाउने छैन ।

पिएसएलमा सन्दीप नबिक्वा नेपाली क्रिकेट समर्थक भने अचम्मा परेका छैन । अधिल्लो सिजन उत्कृष्ट प्रदर्शन गरेका उनी बिक्नेमा प्रायः दुक्क थिए । सन्दीपले आईपीएल, सिपिएल, बिग बास लिंग, बिपिएललागयतका फ्रेन्चाइज लिगमा उत्कृष्ट प्रदर्शन गरेका छन् । सन्दीपको सोही प्रदर्शनकै करण इंग्लिशमा आयोजन

कर्पोरेट

● ग्लोबल आइएमई बन्यो देशकै ठूलो बैंक

जनता बैंकसँग मर्जरपछि ग्लोबल आइएमई बैंक चुक्ता पुँजीका हिसाबले देशकै सधैभन्दा ठूलो बैंक बनेको छ। दुई बैंकको एकीकृत कारोबारको शुक्रबार अर्थमन्त्री डा. युवराज खतिवडाले उदाटन गरे। मर्जरपछि ग्लोबल आइएमईको चुक्ता पुँजी करिब १९ अर्ब युरोको छ भने रिञ्जभासहितको प्राथमिक पुँजी २४ अर्ब रुपैयाँभन्दा बढी भएको छ। यसअघि नै ग्लोबल आइएमई १० वटा र जनता ८ वटा वित्तीय संस्था मिलेर बनेकाले नयाँ बनेको बैंकमा १८ वटा संस्था समाहित भएको अध्यक्ष चन्द्रप्रसाद ढकालले बताए। मर्जरले बैंकको व्यावसायिक क्रियाकलापमा मात्रै होइन, मुलुकको समग्र वित्तीय क्षेत्रको गतिविधिमा समेत विशेष योगदान पुग्ने विश्वास लिइएको छ, अध्यक्ष ढकालले भने।

दुई बैंकबीच गत २० असारमा मर्जरसम्बन्धी सहमतिपत्रमा हस्तक्षर भएको थिए। त्यसको पाँच महिनापछि उनीहस्ते एकीकृत कारोबार थालेका हुन्। मर्जरपछि बैंकको नाम 'ग्लोबल आइएमई' राख्ने र सात सञ्चालकमध्ये दुईजना जनताबाट हुने भने सहमति त्यही वेला भएको थिए। त्यसै, त्यही वेला भएको सहमतिअनुसार ग्लोबल आइएमईका चन्द्र ढकाल अध्यक्ष र जनता बैंकको प्रमुख कार्यकारी अधिकृत (सिइओ) परशुराम कुँवर क्षत्री नयाँ बैंकको सिइओ बनेका छन्। ग्लोबल आइएमईको १ सय सेयरबाबार जनताको ८५ वटा हुने गरी रुपाव रेसियो तय गरिएको थिए।

ग्लोबल आइएमई बैंक १३ वर्षअघि र जनता बैंक १० वर्षअघि सञ्चालनमा आएका थिए। मर्जरबाट प्रतिस्पर्धात्मक क्षमताको अभिवृद्धि हुने, बैंकको वित्तीय, मानव संसाधनका साथै प्रविधिक एवं अन्य क्षमताको अभिवृद्धि भई ग्राहकलाई आधुनिक, युणस्तरीय तथा भरपर्दा बैंकिङ सुविधा प्रदान गर्ने सहज हुने अध्यक्ष ढकालले बताए।

विदेशमा शाखा खोल्ने ग्लोबल आइएमईको योजना

ग्लोबल आइएमई बैंकका अध्यक्ष चन्द्रप्रसाद ढकालले नेपालमा लगानीको वातावरण राम्रो बन्दै गएको बताएका छन्। सिइ नीमा आयोजित अन्तर्राष्ट्रियमा उनले अस्ट्रेलियामा भएका नेपाली लगानीकीतालाई आफ्नो बैंक तप्युक्त सहजकर्ता हुने बताए। हाल अस्ट्रेलिया, भारत, बेलायत, मलेसिया र जापानमा सम्पर्क कार्यालय रहेको ग्लोबल आइएमई बैंकले अस्ट्रेलियामा शाखा खोल्ने तयारी सुरु गरेको उनले बताए। नेपालमा प्रदेश-प्रदेश र स्थानीय सरकारबीच विकासमा प्रतिस्पर्धा सुरु भएकाले लगानीको सम्भावना बढेर गएको उनको भनाइ थिए।

एनआइसीको शाखारहित बैंकिङ सेवा रानीनगरमा

एनआइसी एसिया बैंकले ग्रामीण तथा दुर्गम क्षेत्रहरूमा समेत आफ्नो सञ्चात उपस्थिति जनाउदै गाउँ-गाउँमा वित्तीय पहुँच पुऱ्याउने उद्देश्यले नवलपरासी जिल्लाको विनियोगेवी गाउँपालिका-७, रानीनगरमा शाखारहित बैंकिङ सेवा सञ्चालनमा ल्याएको छ। बैंकको यो ४४औं शाखारहित बैंकिङ सेवा हो। यस शाखारहित बैंकिङ सेवाको उदाटन विनियोगी गाउँपालिका-६ र वडा नम्बर ७ का अध्यक्ष क्रमशः प्रितम गुरुङ र गोपालबहादुर क्षेत्रीको उपस्थितिमा सम्पन्न भएको बैंकले जनाएको छ। यस शाखाको प्रतिनिधिका रूपमा अनिता थापालाई नियुक्त गरिएको छ।

शाखारहित बैंकिङ सेवाबाट देशका विभिन्न ग्रामीण क्षेत्रका स्थानीयवासीहरूले आफ्नो गाउँमै बैंकको स्थानीय प्रतिनिधिपारित बैंकिङ सेवा लिन सक्ने बैंकले जनाएको छ। साथै यस सेवाबाट बैंकिङ कारोबारका लागि लामो दूरीसम्म हिँड्नुपर्ने बाध्यताको अन्त्य भई ग्रामीण र दुर्गम क्षेत्रहरूमा बैंकिङ कारोबार गर्न सहज हुने विश्वास बैंकले लिएको छ। यस्तो सेवाबाट स्थानीयवासीले निष्क्रिय खाता खोल्ने, तोकिएको सीमासम्पर्को रकम जम्मा गर्ने तथा फिर्मे, मोबाइल रिचार्ज गर्ने, उपयोगी सेवा जस्तै टेलिफोन, मोबाइल, एडिसएल, डिसहोम आदिको महसुल भुक्तानी गर्न सक्ने छन्। स्वीकृत सीमाभित्र रही कर्जा कारोबार गर्ने, कर्जाको सावाँ तथा ब्याज भुक्तानी गर्ने, खातामा रहेको रकमको जानकारी र सक्षिप्त बैंक स्टेटमेन्ट प्राप्त गर्न सक्नेछन्।

ग्लोबल आइएमई बैंकका सिइओ क्षेत्रीको पद बहाली

ग्लोबल आइएमई बैंकको प्रमुख कार्यकारी अधिकृत (सिइओ) मा परशुराम कुँवर क्षेत्रीले पद बहाली गरेका छन्। ग्लोबल आइएमईमा जनता बैंक गमिएपछि २० मसिरदेखि एकीकृत कारोबार सुरु भएको हो। मर्जरको औपचारिक कार्यक्रमपछि बैंकका अध्यक्ष चन्द्रप्रसाद ढकालले क्षेत्रीलाई पद बहाली गराएका हुन्। तत्कालीन त्रिनलेज बैंकबाट ०४२ सालदेखि बैंकिङ क्यारियर सुरु गरेका क्षेत्रीले तत्कालीन सरकारले विदेशी विजाहसमेतको सहभागितामा गठन गरेको नेपाल बैंक लिमिटेडको वित्तीय सुधार कार्यक्रमको टिममा कार्य गरेका थिए।

● ब्रिटिस सैनिकका लागि प्रभु स्पेसल सेमिड खाता

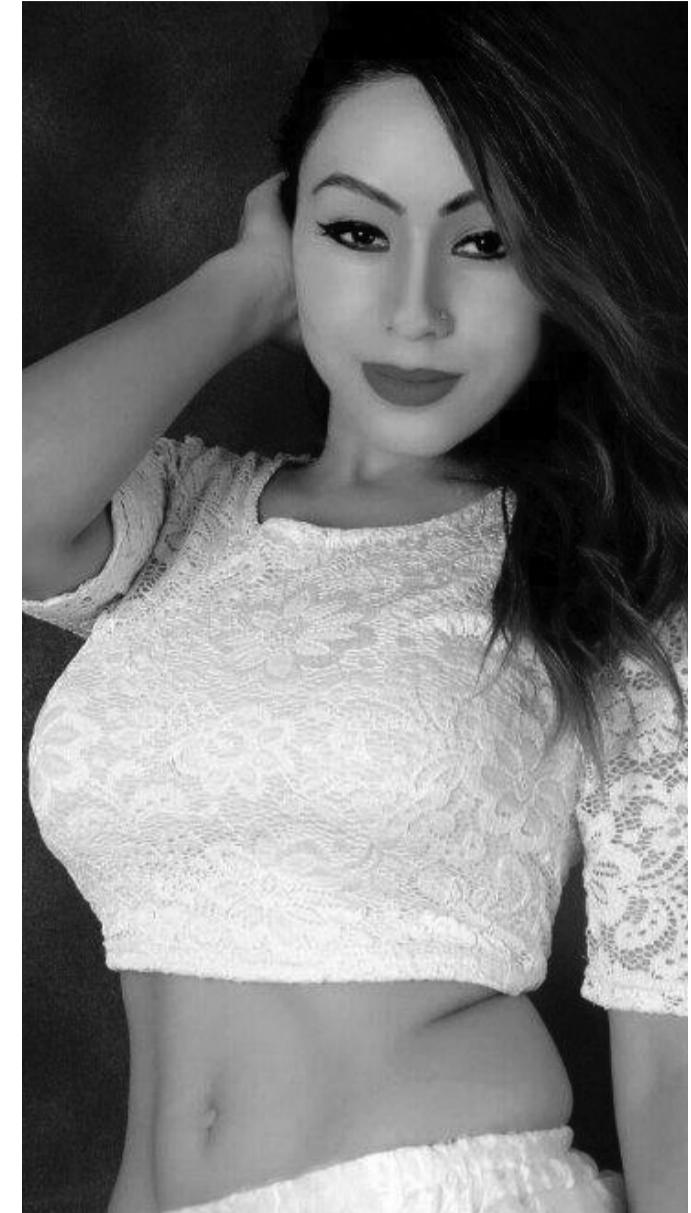
प्रभु बैंक र भुतपूर्व व्रिटिश गोर्खा शैनिक बिच मर्जरले पत्रमा हस्ताक्षर दिएको अनुसार ब्रिटिस सैनिकका लागि प्रभु स्पेसल सेमिड खाता सञ्चालन गर्नसम्बन्धी सहमति भएको छ। सत्याग्रह समितिका अध्यक्ष कृष्णबहादुर राई र प्रभु बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत अशोक शेरचनले सहकार्यसम्बन्धी सहमतिपत्रमा हस्ताक्षर गरेका हुन्।

गोर्खा सत्याग्रह समिति नेपाल खासगरी ब्रिटिस सरकारको सैनिक सेवामा कार्यरत तथा भुतपूर्व गोर्खा सैनिकको हितमा क्रियाशील गैरसरकारी संस्था हो। सहकार्यसँगै समितिका सदस्यले पनि प्रभु बैंकको जुनसुकै शाखाबाट प्रभु स्पेसल सेमिड खाता खोल्न सक्नेछन्। प्रभु बैंकमा खोलिएको खातामा ब्रिटिश सरकारबाट प्राप्त हुने पेन्सन रकम सीधै जम्मा हुने व्यवस्था मिलाइने बताइएको छ।

ब्रिटिस सैनिक सेवामा कार्यरत तथा भुतपूर्व ब्रिटिस गोर्खा सैनिकले शून्य मौजदातमा खोल्न सक्ने खातामा हालका लागि वार्षिक ६५ प्रतिशत ब्याज प्रदान गरिने र बैंकको नियमानुसार ब्याजदर परिवर्तन हुने बताइएको छ। खाता खोल्ने ग्राहकले बैंकका विभिन्न सुविधासमेत निःशुल्क प्राप्त गर्नेछन्। लकर सेवाबापत लाने शुल्क, ड्राइट, द्रामलकार्ड तथा मोबाइल बैंकिङको सेवा शुल्कमा समेत ५० प्रतिशत छुट पाउनेछन्।

साथै, स्पेशल प्रभु सेमिड खातामा सम्बन्धित सैनिकको पहिलोपटक पेन्सन जम्मा हुनसाथ ६ महिनाको पेन्सन रकमबाबर वा ५ लाख रुपैयाँमध्ये जुन कम हुन्छ सो रकमसम्म व्यक्तिगत कर्जा शीर्षकअन्तर्गत विनाशितो कर्जा सुविधासमेत उपलब्ध हुनेछ।

कला/साहित्य

● नीयका प्रतिक्षाको 'हर रात'को भिडियो सार्वजनिक

नायिका प्रतिक्षा खड्का अभिनित गीतको भिडियो सार्वजनिक भएको छ। गायकद्वय अनिल शाही र चौदू क्षेत्रीको 'हर रातको म्युजिक भिडियो युटुबमार्फत सार्वजनिक भएको छ। भिडियोमा नायिका प्रतिक्षालाई बैबिन अमात्यले साथ दिएका छन्।

भिडियो ओएआर डिजिटले बजारमा ल्याएको हो। बैबिन अमात्यले लेखेका गीतमा नवीन श्रेष्ठको संगीत रहेको छ। गीतमा गायक अनिल शाहीकै ऐरेन्ज रहेको छ। म्युजिक भिडियोलाई बैबिनले नै निर्देशन गरेका हुन्। प्रेम लामाले खिचेको म्युजिक भिडियोमा लक्ष्मी लामाले लगानी गरेका छन्।

**“तपाईं हामी बीचको नाता
सम्झूँदिको सहयोगी
NCC उत्सव बचत खाता”**

विशेषताहरू

- आकर्षक ब्याजदर
- व्याजलाभ लौजदात रु. ९,०००/-
- ड्राफ्ट सेवा शुल्कमा ५०% छुट
- लकर सुबिधामा ५०% छुट
- निःशुल्क ASBA सेवा
- निःशुल्क ABBS सुबिधा
- निःशुल्क VISA Debit कार्ड
- रु. १०,०००/- सरकारको निःशुल्क ओब्यापार बीम*

NCC Bank
नेपाल क्रेडिट एण्ट कमर्स बैंक
Nepal Credit & Commerce Bank Ltd.

आरिफ शेर्पा
नेपाली क्रिकेट टीम

प्रधान कार्यालय:
बागबाजार, काठमाडौं, नेपाल | पो.ब. न. १२५५९ | फोन: ०१-४२४ ६९९९
फैक्टरी: ०१-४२४ ४६९० | SWIFT: NBCNPKA | ईमेल: corporate@nccbank.com.np
वेब: www.nccbank.com.np | टोल फ़ि: १६६०-०१-४५६७८

विद्यार्थीमाथि...

विद्यार्थीहरूलाई नेपालगञ्जको मेडिकल कलेज शिक्षण अस्पताल कोहलपुरामा उपचार गराईरहेका छन्।

कोहलपुरको त्रिभुवन माविमा कक्षा ७ मा अध्यनरत १२ वार्षीय प्रकृति चन्दलाई ट्रकले किचेको थियो। ट्रकले किचेपछि उनलाई ट्रकले विसार्दै परसम्म पुन्यापछि उनका दुवै खड्का क्षतिविक्षण भएका छन्। चन्दलाई ट्रकले किचेपछि स्क्रुल आउने विद्यार्थीहरूले ट्रकलाई रोकन खोजेका थिए। आफ्ना सहपाठीलाई ट्रकले किचेपछि विद्यार्थीहरू आत्रोशित हुँदै तत्काल चन्दलाई किचेना २ ख १४५९ नम्बरको ट्रकमा विद्यार्थीहरूले

आगो लगाईदिएका थिए। विद्यार्थीहरूको प्रदर्शन अनियन्त्रित भएपछि प्रहरीले स्फुर्लभित्र छिरेर केही शिक्षक र विद्यार्थीहरूलाई पक्रिएको थियो। आफ्ना शिक्षक र सहयोगी विद्यार्थीहरूलाई पक्राउ गरेपछि विद्यार्थीहरू अरु आत्रोशित भएका थिए। त्यसै क्रममा उनीहरूले प्रहरीमाथि दुङ्गामुडा गरेका थिए। त्यसको प्रतिवाद प्रहरीले एकाएक अश्रुरग्याँस छोडेर गरेको थियो। प्रत्यक्षदर्शीहरूका अनुसार त्यहाँ अश्रुरग्याँस छोड्नुपर्ने अवस्था थिएन तर प्रहरीले अश्रुरग्याँस सहित हवाई फायर र रबरको बुलेट गोली समेत विद्यार्थीमाथि प्रहर गरेको थियो। गम्भीर घाइते भएकी चन्दलाई आइतबार नै सेनाको हेलिकोप्टरबाट काठमाडौंमा त्याइएको छ भने उनको गम्भीर अवस्थामै बीएण्डवी अस्पतालमा उपचार भइरहेको छ। अन्य केही अस्पतालमा उपचार भइरहेको छ।

अर्थितयारमित्रै...

मुलुकमा रहेका सम्वैधानिक निकायहरू समेत भ्रष्टाचारको जालोबाट बाहिर निस्कन सकेका छन्।

भ्रष्टाचार नियन्त्रण गर्नेका लागि गठन गरिएको अर्थितयार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगमा पुगेकै व्यक्तिहरू भ्रष्टाचारमा मुहिनु भेनेको मुलुककै लागि दुर्भाग्यको विषय हो। त्यसैले अब अर्थितयारमा प्रमुख आयुक्त र आयुक्त नियुक्ति गर्दै सार्वजनिक सुनुवाई गरिनु उपयुक्त हुनेछ भने त्यहाँ पठाइने सरकारी कर्मचारीहरूलाई अन्यन्त्र सरुवा गर्ने काम तत्काल गरी उनीहरूको सरुवा बढुवा भर्ना सबै अर्थितयारलाई नै जिम्मा दिनुपर्ने अवस्था देखिन्छ। अहिले अर्थितयार भेनेको आम्फूले भ्रष्टाचार गरेको विषयलाई रोकेन ठाउँ जस्तो भएको छ। अकुत सम्पति कमाएकाहरू अर्थितयारमा सरुवा हुन रहेको छ। अहिले अर्थितयारलाई अन्यन्त्र सरुवा गराउने र चुनावमा पैसा लिएर टिकटसम्म दिने अनि मन्त्री नै बनाउने गरेका हुनाले भ्रष्टाचारका जड भेनेका राजनीतिक पार्टीहरू नै हुन भन्नुमा कुनै आपति नहोल। अहिले उद्योग वाणिज्य तथा आपूर्ति राजमन्त्री भएका मोतिलाल दुगडको मुद्दाको फाइल कम्पनी रजिस्ट्रारका कार्यालयमा रहेको छ। उनी सेज्युरी मसल उद्योगका मालिक हुन् तर आफै राज्यमन्त्री रहेको विभागमा आफै विरुद्ध परेको मुद्दाको फाइलमा के कम्पनी रजिस्ट्रारका कर्मचारीहरूले निष्पक्ष भएर निर्णय लिन सक्लान् ? अवश्य सक्वैनन्। अहिले राज्यमन्त्री दुगडले मन्त्रालयमा आतक मच्चाउँदा समेत प्रधानमन्त्री केपी ओली र मन्त्री लेखराज भट्ट दुगडको अगाडि निरिह जस्ता भएकाले प्रधानमन्त्रीले भन्ने गरेको भ्रष्टाचार गर्न निरिह प्रतिवद्वतालाई दुगडले पालना गर्लान् ? भन्ने प्रश्न समेत उजिएको छ।

अन्य सम्वैधानिक निकायमा सरकारले आफ्नो प्रतिनिधिको रूपमा सचिवमात्र पठाउने, अन्य सबै कर्मचारीहरू लोकसेवाले उनीहरूको लागि मात्र लिने र उनीहरू अन्यन्त्र सरुवा हुन नपाउने व्यवस्था गरिएको खण्डमा अर्थितयारलाई भ्रष्टाचार नियन्त्रण गर्नमा सहज हुन सक्छ। राजनीतिक दबाव, दलहरू र सत्ताधारी दलको दबावमा अर्थितयारका कर्मचारीहरूको सरुवा हुने कार्यालाई अविलम्ब बन्द गरिनु उपयुक्त हुनेछ।

सरकारी कर्मचारीहरू घुस लिंदालिंदै पक्राउ पर्नेहरूमा धैरेजसो पाहिला अर्थितयारमै बसेर आएका कर्मचारीहरू रहेको छ। अकुत सम्पति कमाई सकेपछि त्यसै रकमलाई बैध बनाउन उनीहरू अर्थितयारमा जाने गरेको पुष्टि हुँदै आएको छ। केही समय बैदेशिक रोजगार विभागबाट घुस लिंदालिंदै पक्राउ परेका एक कर्मचारी लामा समयसम्म अर्थितयार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगमा बसेका थिए। निजामति कर्मचारीमात्र होइन शान्ति सुरक्षाका जिम्मा लिएको प्रहरी संगठनका प्रहरीहरू पनि घुस काण्डमा पक्राउ परेका छन्। प्रहरीहरू पनि घुस काण्डमा पक्राउ पर्नुन्दा पहिला अर्थितयारमै बसेका धैरै पक्राउ पर्ने गरेका हुनाले र सिडियो सम्मले घुस लिने गरेका हुनाले भ्रष्टाचार नै अहिलेको प्रमुख समस्या

अर्थितयारले...

निर्देशनलाई लिएर प्रदेश सरकारका प्रमुखहरू समेत अर्थितयार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगका विरुद्ध खिनिनु भेनेको भ्रष्टाचार गर्न आउनुपर्दछ भन्नु हो। मुलुकमा पछिलो समयमा भ्रष्टाचार बढेको विभिन्न तथ्यहरूले

होइन भ्रष्टाचार नगर्ने व्यक्तिहरू अर्थितयारसँग डराउनुपर्ने आवश्यकता नै देखिएन तसर्थ अर्थितयारले आतक मच्चायो भेने भ्रष्टाचार रोक्ने कार्यमा लानुको बदला उल्लो आरोप लगाउनुले भ्रष्टाचाराई नै प्रोत्साहन पुन सक्छ। त्यसैले आरोप, प्रत्यारोपणमा उत्रिनु अग्रसर हुनू नै उपयुक्त हुनेछ। भ्रष्टाचारीहरूले आयोगमा बारेमा अर्थितयारसँग डराउनु कुनै नौलो विषय

छ। कुट्टनीतिक माध्यम भरपर्दै र विश्वासिला नहुँदा सहकार्य हुन नसकेपछि त्यस विषयमा परराष्ट्र मन्त्रालय भने गम्भीर देखिएको छैन।

प्रधानमन्त्री ओलीले कुट्टनीतिक व्यानलबाट सीमा विवादको समाधान नहुने आकलन गरेको हुनाले पूर्व प्रधानमन्त्री एवं नेकपाका नेता माधव नेपालाई विशेष दूतका रूपमा भारत पठाउन खोजेका थिए। तर भारतीय प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीसँग समय मिलाउन नसकदा माधव नेपाल भारत जान सकेका छैनन्। परराष्ट्रमन्त्री ज्वालालीले भने अब परराष्ट्र सचिवस्तरीय बैठकबाट ठोस समाधान आउन नसकेन र भारतले बैठकको निर्णय गर्ने नीतिगत निर्णयका बारेमा त अर्थितयार नै मौन रहने गरेको छ।

९ जनामध्ये युवराज खतिबाट, कमलाकुमारी ओली, कालीबाहुदुर मल्ल, खेमराज नेपाली, बलराम प्रसाद बास्कोटा, मीना बुढा, युटोल तामाङ, राज्यकुमार कुँवर र हरिशरण सिवाकोटी रहेका छन् भने नेपाली काग्रेसका ७ मध्ये दुर्गा प्रसाद विवादको राज्याधाय, घनकुमारी खतिबाट, बद्रीप्रसाद पाण्डे, मुक्तकुमारी यादव, दिनादेवी आले, सरिता प्रसाद र सुरेन्द्रराज पाण्डे रहेका छन्। राजपाका रमेश प्रसाद वादव र वृषेश चन्द्रलाल तथा समाजावादीका रामप्रित पासवानको पदावधि समाप्त हुने भएको छ। त्यसैले अब राष्ट्रियसम्मान सदस्यहरूको पदावधि निर्धारण गरिएको थिए। राष्ट्रिय सभा सदस्यका लागि मतदाता भने प्रदेश सभा सासाद, नगरपालिकाका प्रमुख-उपप्रमुख र गाउँपालिकाका प्रमुख-उपप्रमुख मतदाता रहने सम्बैधानिक व्यवस्था रहेपनि प्रदेशसभा सासाद र नगरपालिका र गाउँपालिकाका प्रमुख-उपप्रमुखोंको मतभार भने फरक रहेनेछ।

अहिले पदावधि समाप्त हुनेमा नेकपाका आर्थमन्त्री युवराज खतिबाट समाप्त हुनेछ। उनलाई सरकारको सिफारिसमा राष्ट्रियसम्मान सदस्यहरूले किचेको थिए। अर्थमन्त्री युवराज खतिबाट समेत राष्ट्रियसम्मान सदस्यहरूले किचेपछि उनका दुवै खड्का क्षतिविक्षण भएका छन्। चन्दलाई ट्रकले किचेपछि स्क्रुल आउने विद्यार्थीहरूले ट्रकलाई रोकन खोजेका थिए। आफ्ना सहपाठीलाई ट्रकले किचेपछि विद्यार्थीहरू आत्रोशित हुँदै तत्काल चन्दलाई किचेना ना २ ख १४५९ नम्बरको ट्रकमा विद्यार्थीहरूले

विद्यार्थीहरूको समेत स्वारथ्य गम्भीर अवस्थामा रहेको नेपालगञ्जमा उपचारमा संलग्न भएका छन्।

आफ्ना सहयोगीहरूलाई ट्रकले किचेको देखेपछि आत्रोशित भएका विद्यार्थीहरूले सम्भाउने प्रयास गर्नुको बदला प्रहरीले ज्यादाती गरेको भद्रै स्थानीयले समेत विद्यार्थीको प्रदर्शनलाई साथ दिएका थिए। कोहलपुरमै बसेको सर्वदलीय बैठकले समेत प्रहरीले ज्यादाती गरेको हुनाले गोली हान्न आदेश दिने प्रहरी अधिकारीमाथि कारबाहीको माग समेत गरेका छन्। प्रहरीले कोहलपुरमा कफर्यु लगाएपनि कोहलपुर बजार अशान्त भएको छ। जे होस प्रहरीले विद्यार्थीमाथि गरेको ज्यादातीको छानविन गरी दोषी प्रहरीलाई कारबाही गरिनुपर्दछ।

खेलाडीको सम्मान कि श्री ३ को बक्सस

काठमाडौं। प्रधानमन्त्री ओलीले

मन्त्रिपरिषदको बैठक गरेर सफल साग खेलकुदको उपलब्धिका लागि कसलाई पुरस्कार, कसलाई सम्मान दिने भन्ने निर्णय गर्नुपर्दछै। तर श्री ३ महाराजको शैलीमा सफल खेलाडीहरूलाई निवासमै बोलाए। अनि बक्ससको फर्मान जारी गरे जसरी घोषणा गरिएर-सफल टिमलाई ५ लाख, ताप्रे जिलेलाई ३ लाख रजत जिलेलाई ६

लाख, एकमन्दा बढी स्वर्ण पदक जिलेलाई ९ ११ लाख, अरु सानातिना कुरा पछि मिलाइने छ।

विवाहमा बाजा बजाउने दमाईले टोपी थापेर विष्टसँग बक्सस लिने शैलीमा लोकतात्रिक सरकारको निर्कूशताको श